

Σβετλάνα Πριτούλα.

Ελληνικό ίχνος / αποτύπωμα στην Ταυρίδα.

Ανασκόπηση.

Το παλαιότερο όνομα της χερσονήσου της Κριμαίας είναι Ταντίκα. Οι αρχαίοι Έλληνες αποκαλούσαν τη νότια ακτή της Κριμαίας και την ορεινή Κριμαία Ταυρική - χώρα των Ταύρων. «Οι Ταύροι», γράφει ο Έλληνας γεωγράφος γνωστός με το όνομα Ψευδοσκύμνος, «είναι πολυάριθμος λαός και αγαπά τη νομαδική ζωή στα βουνά. μέσα στη σκληρότητά τους είναι βάρβαροι και δολοφόνοι και κατευνάζουν τους θεούς τους με πονηρές πράξεις».

Η χερσόνησος έλαβε το όνομα «Κριμαία» πριν από λιγότερο από 600 χρόνια αφού έγινε μέρος της Χρυσής Ορδής. Προέρχεται από το όνομα της πρωτεύουσας των κτήσεων της Χρυσής Ορδής, της πόλης της Κριμαίας (Παλιά Κριμαία). Κυριολεκτικά - που περιβάλλεται από μια τάφρο - " karim " στα Τατάρ.

Σχεδόν ολόκληρη η «γραπτή» ιστορία της αρχαίας και μεσαιωνικής Κριμαίας είναι στενά συνδεδεμένη με τους Έλληνες.

Ωστόσο, είναι απαραίτητο να γίνει διάκριση μεταξύ τεσσάρων διαφορετικών ομάδων, που ονομάζονται Έλληνες, που έζησαν στη χερσόνησο σε διαφορετικές περιόδους της ιστορίας της.

Οι ομάδες αυτές διαφέρουν μεταξύ τους ως προς τις ιδιαιτερότητες του σχηματισμού τους, καθώς και ως προς τη μοναδικότητα της γλώσσας και του πολιτισμού τους.

Η ομιλία έχει ως εξής:

για τους αρχαίους Έλληνες (6ος αιώνας π.Χ. - V αιώνας μ.Χ.),

για τους μεσαιωνικούς Έλληνες της Κριμαίας (V-XVIII αιώνες),

για τους Έλληνες της περιόδου της ιστορίας της Κριμαίας στα τέλη του 18ου-20ου αιώνα,

για τη νεοελληνική κοινότητα που αναδύεται σήμερα στη χερσόνησο (τέλη 20ου-21ου αιώνα).

Πρέπει να σημειωθεί ότι αυτή η διαίρεση είναι αρκετά αυθαίρετη. Άλλωστε μέρος των « βαρβαρισμένων » Ελλήνων της ύστερης αρχαιότητας συμμετείχε στην εθνογένεση των μεσαιωνικών χριστιανών της Κριμαίας. Μερικοί από τους παλιούς Έλληνες που έφυγαν το 1778 για τις βόρειες ακτές της Αζοφικής Θάλασσας επέστρεψαν σύντομα στην πατρίδα τους και εξασφάλισαν τη συνέχεια των πολιτιστικών στοιχείων που είχαν αναπτυχθεί στη χερσόνησο τον Μεσαίωνα και την ανάπτυξή τους στον πολιτισμό των «νέων» Ελλήνων μεταναστών από διάφορες περιοχές της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας . Με τη σειρά τους, οι απόγονοι αυτών των «νέων» Ελλήνων - φορείς του ελληνικού πολιτισμού που αναπτύχθηκε στην Κριμαία, στα ελληνικά νησιά, στη Θράκη, τη Μικρά Ασία και την Ανατολία, έχοντας επιστρέψει από την απέλαση, συμμετέχουν στη διαμόρφωση της νεοελληνικής κοινότητας. .

Η χερσόνησος ήταν γνωστή στους Έλληνες από πολύ αρχαιοτάτων χρόνων.

Η θλιβερή, όπως το έθεσε ο Όμηρος, ακτή της περιοχής της Βόρειας Μαύρης Θάλασσας την εποχή της έναρξης του αποικισμού της **από τους Έλληνες κατοικούνταν από τους Κιμμέριους** -τους πρώτους κατοίκους αυτών των τόπων, των οποίων το όνομα έφτασε μέχρι εμάς.

Γύρω στους 8-7 αιώνες π.Χ. **Οι Σκύθες, που απεικονίζονταν** στα έργα τέχνης εκείνης της εποχής ως ένας όμορφος, γενειοφόρος λαός, διέσχισαν, σύμφωνα με τον Ηρόδοτο, τον ποταμό Άραξα και «αποσύρθηκαν στην Κιμμέρια γη», οι Κιμμέριοι εγκατέλειψαν τους τόπους κατοικίας τους χωρίς μάχη και οι Οι Σκύθες κατέλαβαν μια χώρα χωρίς κατοίκους.

Από το δεύτερο μισό του 7ου αι. ΠΡΟ ΧΡΙΣΤΟΥ. Ξεκίνησε ο ελληνικός αποικισμός της περιοχής της Βόρειας Μαύρης Θάλασσας. Κύριο κέντρο του μεταναστευτικού κινήματος εκείνη την εποχή ήταν η πόλη της Μιλήτου.

Μέχρι τα τέλη του 7ου αι. ΠΡΟ ΧΡΙΣΤΟΥ. Στη θέση του σύγχρονου **Κερτς, οι Μιλήσιοι ίδρυσαν** την πόλη Panticapaeum. Εδώ, κατά μήκος του στενού, που τότε ονομαζόταν Κιμμέριος Βόσπορος , τα ψάρια πήγαν να γεννήσουν στην Αζοφική Θάλασσα και με την πάροδο του χρόνου επέστρεψαν πίσω. Η εξαιρετικά πλεονεκτική θέση του Panticapaeum καθόρισε τον εξέχοντα ρόλο του ως ένας από

τους κύριους εξαγωγείς ψαριών και σιτηρών στον αρχαίο κόσμο. Ιδιαίτερα διάσημο ήταν το ποντιακό παστό ψάρι, για το οποίο ο ποιητής Αρχήστρατος (IV αι. π.Χ.) έγραψε ένα ειδικό δοκίμιο.

Τον 6ο αιώνα, μεταξύ άλλων, οι Μιλήσιοι ίδρυσαν την Κερκινίτιδα (από τον 16ο αιώνα Gezlev από 1784 - Ευπατόρια) και τη Θεοδοσία (από το 2ο μισό του 12ου αιώνα έως το 1783 - Kafa). Είναι δύσκολο να επιλέξεις καλύτερα μέρη για να εγκατασταθείς. Κατά την εγκατάσταση της Κριμαίας, οι άποικοι δεν μπορούσαν παρά να δώσουν προσοχή στη χερσόνησο Taman, που βρίσκεται σε ένα μικρό στενό, εκείνη την εποχή κατάφυτη από πυκνά δάση πλημμυρικών πεδιάδων με πλούσιες περιοχές κυνηγιού και ψαρέματος. Εκεί ιδρύθηκε **η Hermonassa, η μετέπειτα διάσημη και θρυλική Tmutarakan .**

Τα πιο βολικά μέρη για τη ζωή άρχισαν να κατοικούνται γρήγορα και πυκνά: στην ακτή της Κριμαίας του στενού Kerch, σύμφωνα με τους αρχαιολόγους, η απόσταση μεταξύ πόλεων και κωμοπόλεων ήταν 5 - 10 χιλιόμετρα. **Από αυτή την άποψη, ο Πλάτωνας είπε ότι οι Έλληνες εγκαταστάθηκαν γύρω από τη θάλασσα σαν μυρμήγκια ή βάτραχοι γύρω από ένα βάλτο .**

Η συγκρότηση του σκυθικού κράτους συνέπεσε με άλλα σημαντικά γεγονότα της παγκόσμιας ιστορίας. **Μία από τις οποίες είναι η ενοποίηση ανεξάρτητων ελληνικών πόλεων - αποικιών που βρίσκονται στις δύο όχθες του Κιμμέριου Βοσπόρου (στενό του Κερτς) και ο σχηματισμός του Βασιλείου του Βοσπόρου,** το οποίο στην ακμή του κατέλαβε την επικράτεια της οποίας τα σύνορα εκτείνονταν περίπου κατά μήκος της γραμμής Novorossiysk - Tikhoretsk - Novocherkassk - Taganrog, κατά μήκος της Αζοφικής Θάλασσας μέχρι το Arabat Spit, στη συνέχεια βγήκε στη χερσόνησο του Kerch και κατέβηκε στην ακτή της Μαύρης Θάλασσας δυτικά της Feodosia.

Το 422-421. ΠΡΟ ΧΡΙΣΤΟΥ. κοντά στη σύγχρονη Σεβαστούπολη, άποικοι από την Ηράκλεια του Πόντου και το νησί της Δήλου ίδρυσαν την πόλη της Χερσονήσου

Η Χερσόνησος, την οποία οι Βυζαντινοί ονόμασαν Kherson, οι Ρώσοι Korsun, και πολύ αργότερα οι Τάταροι Sary Kermen (Κίτρινο Φρούριο) ήταν **η τελευταία**

σημαντική πόλη που ιδρύθηκε από τους Έλληνες στην Κριμαία. Σε όλη την αρχαία ιστορία της, η Χερσόνησος διατήρησε τους στενότερους δεσμούς όχι μόνο με την Ποντιακή Ηράκλεια , αλλά και με τους Δελφούς και τη Δήλο, που ανταποκρίθηκαν. Είναι γνωστό ότι στη Δήλο καθιερώθηκε ακόμη και ειδική αργία προς τιμή των κατοίκων της Χερσονήσου - Χερσόνησος (τον μήνα Λένεον - που αντιστοιχεί στον Ιανουάριο). Οι Χερσόνησοι, φυσικά , κολακεύτηκαν από την προσοχή των κατοίκων του διάσημου νησιού και πρόσφεραν ορισμένα ποσά για τις διακοπές. Έτσι σε ένα από τα έγγραφα του 3ου αι. ΠΡΟ ΧΡΙΣΤΟΥ. αναφέρεται ότι πρόσφεραν 4000 δραχμές. Το ποσό δεν είναι μικρό, αν σκεφτεί κανείς ότι το κόστος ζωής μιας οικογένειας τότε ήταν λιγότερο από το ένα τρίτο της δραχμής την ημέρα και η μία δραχμή περιείχε περίπου 4 γραμμάρια ασήμι.

Η λέξη « Χερσόνησος », κυριολεκτικά σημαίνει χερσόνησος, η οποία ήταν απόλυτα συνεπής με τη θέση της Χερσονήσου.

Η επιλογή της τοποθεσίας επηρεάστηκε από τη γνωστή γονιμότητα του εδάφους, την ευκολία του κόλπου και ιδιαίτερα την ευκολία και τη σύντομη θαλάσσια διαδρομή, που οδήγησαν στη ραγδαία οικονομική και πολιτική ανάπτυξη της πόλης. Χωρισμένη από τους Σκύθες και τις πρώτες ύλες τους από την οροσειρά της Κριμαίας, η Χερσόνησος εξ αρχής αναπτύχθηκε όχι ως εμπορικό κέντρο, αλλά κυρίως ως κέντρο αγροτικής παραγωγής.

Λόγω της φυσικής απομόνωσης, η Χερσόνησος, λιγότερο από άλλες πόλεις της περιοχής της Βόρειας Μαύρης Θάλασσας, αποδέχτηκε την πολιτιστική επιρροή των μη ελληνικών στοιχείων και διατήρησε την πιο ελληνιστική εμφάνιση σε σύγκριση με άλλες πόλεις της Κριμαίας για χιλιάδες χρόνια.

Ήδη στις αρχές του 4ου αι. ΠΡΟ ΧΡΙΣΤΟΥ. Η Χερσόνησος **ακολούθησε επιθετική πολιτική και προσάρτησε στις κτήσεις της τις απέραντες εύφορες πεδιάδες του βορειοδυτικού τμήματος της Κριμαίας με την πόλη της Κερκινίτιδας να βρίσκεται εδώ.**

Η Χερσόνησος έγινε ο δεύτερος παραγωγός και εξαγωγέας ψωμιού μετά το βασίλειο του Βοσπόρου. Η αρπαγή της γης προκάλεσε αντίστοιχες ενέργειες στις γύρω φυλές, με αποτέλεσμα η πόλη να περικυκλωθεί από ένα αμυντικό τείχος

πάχους 4 μέτρων από προσεκτικά πελεκημένη πέτρα, που σώζεται ακόμη. Στην πραγματικότητα, δεν ήταν μόνο η ίδια η πόλη που προστατεύτηκε. Οι αρχαιολογικές ανασκαφές δείχνουν ότι τα αγροτικά κτήματα ήταν οχυρά σημεία.

Επιπλέον, για λόγους άμυνας και διατήρησης της πεδιάδας, οι Χερσονήσιοι ίδρυσαν εκεί την πόλη Καλός . Limen (Όμορφο Λιμάνι) και πολλές άλλες πόλεις.

Μετά την ίδρυση της Χερσονήσου, η εξαγωγή σιτηρών από την περιοχή της Βόρειας Μαύρης Θάλασσας έφτασε στο μέγιστο. Ο σημαντικότερος εξαγωγέας ήταν αναμφίβολα το βασίλειο του Βοσπόρου. Το μέγεθος των παραδόσεων, για παράδειγμα στην Αθήνα, μπορεί να κριθεί από μια από τις ομιλίες ενός από τους πιο λαμπρούς ρήτορες της αρχαιότητας, του Δημοσθένη (IV αι. π.Χ.), στην οποία ανέφερε ετήσια προσφορά περίπου 16.700 τόνων σιτηρών από τον Βόσπορο και πρότεινε να του παραδοθεί στην Αθήνα χάλκινα αγάλματα σύγχρονων βασιλιάδων του Βοσπόρου. Ο Στράβων , τονίζοντας τη γονιμότητα των εδαφών αυτών, κάνει λόγο για ακόμη μεγαλύτερες προμήθειες (περίπου 87.500 τόνους ετησίως). Τα σιτηρά παραδίδονταν στην Αθήνα μέσω θαλάσσης, η οποία χρειάστηκε κατά μέσο όρο 10 ημέρες. Η μέση χωρητικότητα ενός πλοίου εκείνης της εποχής ήταν 20 τόνοι. Με τα παραπάνω δεδομένα, είναι εύκολο να προσδιοριστεί η ένταση της κίνησης μεταξύ Κριμαίας και Αθήνας. Εκτός από τις εξαγωγές σιτηρών, η Χερσόνησος φημιζόταν για το εμπόριο αλατιού, όπως αναφέρει ο Στράβων , με αντάλλαγμα εισάγονταν χειροτεχνίες και καλλιτεχνικές αξίες.

IV αιώνα ΠΡΟ ΧΡΙΣΤΟΥ. - όχι μόνο την εποχή της πιο αξιοσημείωτης επέκτασης της Χερσονήσου, αλλά την εποχή των εκστρατειών του Μεγάλου Αλεξάνδρου, που έλαβαν χώρα νότια της περιοχής της Βόρειας Μαύρης Θάλασσας.

Τον ίδιο αιώνα, συνέβη ένα άλλο γεγονός που τελικά επηρέασε όσους ζούσαν στην Κριμαία: το Ποντιακό Βασίλειο εμφανίστηκε στις ακτές της Μικράς Ασίας. Ο ιδρυτής του είναι καταγόμενος από τη Σινώπη , ο ηγεμόνας της Κίου (τώρα Gemlik στην Τουρκία) Μιθριδάτης από τη βασιλική περσική οικογένεια των Αχαιμενιδών . Μέχρι τον 2ο αιώνα π.Χ αυτό το βασίλειο εξελίχθηκε σε μια τεράστια θαλάσσια δύναμη.

Τον 3ο αιώνα. ΠΡΟ ΧΡΙΣΤΟΥ. Η κύρια σημασία στο εμπόριο των Ελλήνων αποίκων ήταν **η εξαγωγή ζώων, σκλάβων, κρασιού και ψαριών**. Σύμφωνα με τον Στράβωνα , τα ρούχα και το κρασί είναι τα πρώτα μεταξύ των πολιτιστικών ειδών.

Η οινοποίηση, παρά το υψηλό κόστος της χειρωνακτικής εργασίας, ήταν το πιο κερδοφόρο μέρος της γεωργίας των αποίκων της Κριμαίας. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο οι αμπελώνες πάντα παρέσυραν τις φυτείες σιτηρών και με την επιδείνωση του εμπορίου των σιτηρών, αυτή η διαδικασία έχει γίνει ευρέως διαδεδομένη. **Από τα τέλη του 4ου αιώνα, η παραγωγή κρασιού στη Χερσόνησο υπερβαίνει κατά πολύ την τοπική κατανάλωση** , η πόλη γίνεται ο μεγαλύτερος παραγωγός κρασιού στην περιοχή της Βόρειας Μαύρης Θάλασσας.

Λόγω της ανάπτυξης της παραγωγής κρασιού **στη χερσόνησο, αναδύεται μια ισχυρή κεραμική παραγωγή**, απαραίτητη για τα δοχεία κρασιού, η οποία μπορεί να εντοπιστεί, χάρη στα γραμματόσημα, στο Voronezh στο βορρά και στην Αλεξάνδρεια στην Αίγυπτο στο νότο.

Ο εμπλουτισμός με το εμπόριο οδήγησε στην κατασκευή ενός αγωγού νερού στη Χερσόνησο και του πρώτου θεάτρου στη χερσόνησο, που μπορούσε να φιλοξενήσει περισσότερα από 3.000 άτομα και διήρκεσε περίπου 700 χρόνια.

Η αυστηρή, ορθογώνια διάταξη που δημιουργήθηκε κατά την ίδρυση της πόλης , χαρακτηριστική των δωρικών οικισμών γενικότερα, υπήρχε μέχρι την καταστροφή της. Στην πόλη, σε μια έκταση 36 εκταρίων, υπήρχαν 9 κατά μήκος και 27 εγκάρσιες οδοί.

σπίτι της Χερσονήσου αποτελούνταν συνήθως από 10 δωμάτια σε δύο ορόφους: στην κορυφή υπήρχαν κρεβατοκάμαρες και γυναικείες αίθουσες, στο κάτω μέρος υπήρχαν εργαστήρια, αποθήκες και μια κομψή αίθουσα για τις συναντήσεις και τα γλέντια των ανδρών. Κάποια σπίτια είχαν μπάνια. Η συνήθης έκταση ενός τέτοιου σπιτιού είναι περίπου 280 τ.μ.

Όντας σε ένα εχθρικό περιβάλλον, οι άποικοι αναγκάστηκαν να ανησυχούν συνεχώς για την ασφάλειά τους.

Από αυτή την άποψη, είναι ενδιαφέρον, που χρονολογείται από τον 3ο αιώνα π.Χ. και σκαλισμένο σε μαρμάρινη πλάκα, τον λεγόμενο « **όρκο της Χερσονήσου** », που ανακαλύφθηκε κατά τις ανασκαφές στην Κριμαία:

«Ορκίζομαι στον Δία, τη Γαία, τον Ήλιο, την Παναγία, τους Ολύμπιους θεούς και θεές, τους ήρωες που κατέχουν την πόλη, την επικράτεια και τα οχυρά σημεία της Χερσονήσου . Θα είμαι ομοϊδεάτης για τη σωτηρία και την ελευθερία του κράτους και των πολιτών και δεν θα προδώσω Χερσόνησο, Κερκινίτη, Καλό Ασβέστης και άλλα οχυρά σημεία και από την υπόλοιπη επικράτεια που κυβερνούν ή κυβέρνησαν οι Χερσόνησοι , τίποτα σε κανέναν, ούτε Έλληνα ούτε βάρβαρο, αλλά όλα αυτά θα τα προστατέψω για τους Χερσονήσιους .

Δεν θα ανατρέψω το δημοκρατικό σύστημα, και δεν θα το επιτρέψω στον προδότη και ανατροπέα, και δεν θα το αποκρύψω, αλλά θα το φέρω υπόψη των κυβερνητικών στελεχών.

Θα είμαι εχθρός σε αυτόν που επιβουλεύεται και προδίδει ή απορρίπτει τη Χερσόνησο ή τον Κερκινίτη ή τον Καλό Ασβέστης , ή οχυρά σημεία και έδαφος της Χερσονήσου .

Θα υπηρετήσω τον λαό και θα τον συμβουλέψω ό,τι είναι καλύτερο και δίκαιο για το κράτος και τους πολίτες.

Θα προστατεύσω τον « σαστέρ » για τους ανθρώπους και δεν θα αποκαλύψω τίποτα μυστικό ούτε σε Έλληνα ούτε σε βάρβαρο που θα έπρεπε να βλάψει το κράτος.

Δεν θα δώσω ούτε θα δεχτώ δώρα σε βάρος του κράτους και των πολιτών.

Δεν θα σχεδιάσω καμία άδικη υπόθεση εναντίον κανενός από τους πολίτες που δεν έχουν αποστατήσει. και δεν θα το επιτρέψω και δεν θα το αποκρύψω, αλλά θα το φέρω υπόψη σας και στη δίκη θα ψηφίσω σύμφωνα με τους νόμους.

Δεν θα κάνω συνωμοσία ούτε κατά της κοινότητας της Χερσονήσου, ούτε εναντίον οποιουδήποτε από τους πολίτες που δεν δηλώνονται εχθροί του λαού. Αν μπήκα σε συνωμοσία με κάποιον ή με δεσμεύει κάποιος όρκος ή ξόρκι, τότε σε μένα που το παραβίασα και σε ό,τι μου ανήκει θα γίνει το καλύτερο και σε αυτόν που παρατηρεί το αντίθετο.

Εάν μάθω για οποιαδήποτε συνωμοσία, υπάρχουσα ή αναδυόμενη, θα την γνωστοποιήσω στους αξιωματούχους.

Ούτε θα πουλήσω τα σιτηρά που φέρνουν από τον κάμπο ούτε θα τα εξάγω από τον κάμπο σε άλλο μέρος, αλλά μόνο στη Χερσόνησο.

Δίας, Γαία, Ήλιος, Παρθένος, Ολύμπιες θεότητες! Σε αυτόν που μένει σε όλα αυτά, ας είναι καλό για μένα και για τους απογόνους μου και για ό,τι μου ανήκει, αλλά για εκείνον που δεν μένει, ας είναι κακό για μένα και για τους απογόνους μου και για ό,τι μου ανήκει. και να μη μου καρποφορήσουν ούτε η γη ούτε η θάλασσα, ας μην απαλλαγούν οι γυναίκες από το βάρος με ασφάλεια...»

Από τον όρκο είναι σαφές ότι η Χερσόνησος ήταν **μια δουλοκτητική δημοκρατική δημοκρατία.**

Χερσονήσιοι πήραν μέρος στους Πυθασιακούς Αγώνες. Από τους πολυάριθμους αρχαίους θεούς, οι Χερσονήσιοι τιμούσαν περισσότερο, όπως υποδεικνύεται, την Παναγία. Αυτή η θεά είναι αναμφίβολα ντόπια, και όχι πανελλήνια. Ο Στράβων αποκαλεί την Παναγία της Χερσονήσου «μια συγκεκριμένη θεότητα». Ταυτίστηκε με την Άρτεμη με το όνομα Ταυρίδη ή Ταυρόπολα .

Το 146 π.Χ., η Ελλάδα, που ήταν κατώτερη σε οικονομικές θέσεις, έχασε την πολιτική της ανεξαρτησία, πέφτοντας στην κυριαρχία της Ρώμης. Ως αποτέλεσμα, οι μακρινές βόρειες πόλεις έχασαν την υποστήριξη των περισσότερων συγγενών τους, ενώ οι άπληστες απόψεις των γειτόνων τους φούντωσαν. Οι Σκύθες, πιεσμένοι στα ανατολικά από τους Σαρμάτες, μετέφεραν την πρωτεύουσα του κράτους τους στην Κριμαία στον ποταμό Salgir στη Νάπολη (στην επικράτεια της σύγχρονης Συμφερούπολης) ξεκινώντας συστηματικές πιέσεις στη γεωργική επικράτεια που ελέγχει η Χερσόνησος - η χώρα. Οι Σκύθες κατάφεραν να υποτάξουν τον Κερκινίτη, τον Καλό Limen , κυβέρνησαν την ακτή και μάλιστα ίδρυσαν μια πόλη, αποκαλώντας την από το όνομα του βασιλιά τους Palak .

Στο τελευταίο τέταρτο του 2ου αι . ΠΡΟ ΧΡΙΣΤΟΥ. Οι Σκύθες ήρθαν κοντά στη Χερσόνησο και ξεκίνησαν συστηματική πολιορκία. Η οικονομική αιτία της σύγκρουσης ήταν η επιθυμία των Σκυθών να απαλλαγούν από τους μεσάζοντες στο εμπόριο, δηλ. πόλεμο για πρόσθετο κέρδος.

Όμως οι άποικοι εκμεταλλεύτηκαν μια αρχαία συμφωνία με το Βασίλειο του Πόντου για να παράσχουν βοήθεια σε περίπτωση απειλής επίθεσης από βαρβάρους. Ο βασιλιάς του Πόντου Μιθριδάτης ΣΤ', με το παρατσούκλι Ευπάτωρ (Ευγενής) το 110 π.Χ. έστειλε μια στρατιωτική αποστολή με επικεφαλής τον διοικητή Διόφαντο για να βοηθήσει. Ως αποτέλεσμα της στρατιωτικής εκστρατείας, η απειλή για τη Χερσόνησο απομακρύνθηκε, η σκυθική πρωτεύουσα Νάπολη καταλήφθηκε και ιδρύθηκε η πόλη Ευπατόριο. Η Χερσόνησος απαλλάχθηκε από την απειλή.

Ο Διόφαντος έφυγε, έξι μήνες αργότερα, εκμεταλλευόμενος την αναταραχή στο βασίλειο του Βοσπόρου, επέστρεψε επικεφαλής ενός μεγάλου χερσαίου στρατού και ο **Μιθριδάτης ΣΤ' ο Ευπάτωρ** ανακηρύχθηκε βασιλιάς του Βοσπόρου . Η Χερσόνησος έχασε επίσης την ανεξαρτησία της - έγινε μέρος του ποντιακού βασιλείου.

Μιθριδάτης ΣΤ' Ευπάτωρ πολέμησε με τη Ρώμη . Ο τρίτος και τελευταίος πόλεμος του Μιθριδάτη κατά της Ρώμης (74 - 64 π.Χ.) ήταν ανεπιτυχής, με αποτέλεσμα η οικονομική κατάσταση των ελληνικών πόλεων της περιοχής της Βόρειας Μαύρης Θάλασσας να γίνει εξαιρετικά δύσκολη: απαιτούνταν όλο και περισσότερα χρήματα, θα μπορούσαν να γίνουν αποκτήθηκε από το εμπόριο, αλλά μπλοκαρίστηκε από τον ρωμαϊκό στόλο. Στο Παντικάπαιο, αποκλεισμένο από τον ρωμαϊκό στόλο, το 63. ΠΡΟ ΧΡΙΣΤΟΥ. Λόγω της δύσκολης οικονομικής συγκυρίας άρχισαν ζυμώσεις σε πληθυσμό και στρατό. Βρίσκοντας τον εαυτό του περικυκλωμένο από επαναστάτες στρατιώτες, προδομένο από τους γιους του, ο Μιθριδάτης κλείστηκε στο παλάτι, που βρίσκεται στο βουνό που τώρα φέρει το όνομά του, και πήρε δηλητήριο. Αλλά το δηλητήριο δεν είχε καμία επίδραση στο συνηθισμένο σώμα, και ο πιστός σκλάβος έσπρωξε ένα σπλαχνικό σπαθί στον βασιλιά. Ο θάνατος του Μιθριδάτη παρέδωσε το ποντιακό βασίλειο, μαζί με την Κριμαία, στο έλεος των Ρωμαίων.

Η Χερσόνησος, επιβαρυνόμενη από την εξάρτησή της από τον Βόσπορο , έφευτε όλο και περισσότερο στην επιρροή των γύρω βαρβάρων. Και για τη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία, η Κριμαία ήταν πολύτιμη όσον αφορά το εμπόριο· επιπλέον, ήταν σημαντικό για τη Ρώμη να μην έχει ισχυρή δύναμη στη Μαύρη Θάλασσα. Ο

αυτοκράτορας Νέρων (37 - 68) μεταμορφώνει για πρώτη φορά τον Βόσπορο και το 63 και τη Χερσόνησο στις ρωμαϊκές επαρχίες, τοποθετώντας εκεί λεγεωνάριους.

Στα τέλη του 1ου αιώνα αρχίζει η λεγόμενη εποχή των ταραχών του Μεγάλου Δούναβη : η Ρώμη καταβάλλει όλη της τη δύναμη για να σπάσει τη δύναμη των Δακών, με αποτέλεσμα οι Ρωμαίοι λεγεωνάριοι να εγκαταλείψουν την Κριμαία και η **Χερσόνησος γίνεται ξανά υποτελής του** βασιλείου του Βοσπόρου. Ο αυτοκράτορας Αντωνίνος Πίος (138 - 161) απελευθέρωσε τη Χερσόνησο από την κηδεμονία του Βοσπόρου , κηρύσσοντάς την ελεύθερη, την οποία σημάδεψε η πόλη κόβοντας νομίσματα με την επιγραφή « ελεύθερας » (ανεξαρτησία). Αλλά ρωμαϊκά στρατεύματα μεταφέρθηκαν ξανά στην πόλη και ένας στόλος στο λιμάνι.

Η «παρακμή» του αρχαίου πολιτισμού στην Ταυρική συνδέεται με την εισβολή εδώ γερμανικών φυλών - των Μποράν και των Γότθων, καθώς και των συμμάχων τους - των Ιρανόφωνων Αλανών του Βορείου Καυκάσου (III αιώνας μ.Χ.). Ως αποτέλεσμα, χάθηκε το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού του βασιλείου του Βοσπόρου και της αγροτικής περιοχής της Χερσονήσου και καταστράφηκε το κράτος των ύστερων Σκυθών. Το γοτθικό βασίλειο, που δημιουργήθηκε από τον Germanarich , επεκτεινόταν από τη Βαλτική Θάλασσα έως τη Θάλασσα του Αζόφ, από την Τίσα έως τον Ντον. Σε αντίθεση με τον Βόσπορο , η Χερσόνησος ουσιαστικά δεν υπέφερε από τη Γοτθική εισβολή.

Κατά τη διάρκεια της βασιλείας του Μεγάλου Κωνσταντίνου, η οικονομική κατάσταση των πόλεων της Κριμαίας βελτιώθηκε επειδή, στις 11 Μαΐου 330, η πρωτεύουσα της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας μεταφέρθηκε στον Βόσπορο στην πόλη του Βυζαντίου, που ονομάζεται Νέα Ρώμη, η πόλη του Κωνσταντίνου. ή Κωνσταντινούπολη .

Η νέα πρωτεύουσα μεγάλωσε γρήγορα, οι ανάγκες της αυξήθηκαν γρήγορα, γεγονός που προκάλεσε την εμφάνιση νέων αγροτικών οικισμών στην Κριμαία τον 4ο αιώνα,

Η ιστορία της μεσαιωνικής Κριμαίας είναι αναπόσπαστο κομμάτι της ιστορίας της Ανατολικής Ρωμαϊκής ή Βυζαντινής Αυτοκρατορίας. Βυζάντιο ονομάζεται το κράτος που σχηματίστηκε στα ανατολικά εδάφη της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας τον 4ο - 5ο αιώνα. και υπήρχε μέχρι το 1453, οπότε και κατελήφθη από τους Οθωμανούς Τούρκους. Ο όρος "Βυζάντιο", καθώς και ένα άλλο όνομα για αυτό το κράτος - " Ανατολική Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία", εισήχθη σε χρήση από δυτικοευρωπαίους ιστορικούς σε μεταγενέστερο χρόνο (XVI - XVIII αιώνες). Οι ίδιοι οι Βυζαντινοί αποκαλούσαν τη χώρα τους Αυτοκρατορία των Ρωμαίων (Ρωμαίων), και θεωρούσαν τους εαυτούς τους διάδοχους των Ρωμαίων. Λόγω του ότι η πλειοψηφία του πληθυσμού του Βυζαντίου ήταν Έλληνες, η επίσημη γλώσσα της Ρώμης, η Λατινική, αντικαταστάθηκε σταδιακά από την Ελληνική. Η διαδικασία δημιουργίας αυτού του κράτους, που έγινε η «μητέρα» ολόκληρου του σύγχρονου ορθόδοξου κόσμου, ξεκίνησε το 324 - 330, όταν ο αυτοκράτορας Κωνσταντίνος ο Μέγας (306 - 337) ίδρυσε μια νέα αυτοκρατορική κατοικία στην ευρωπαϊκή ακτή του Βοσπόρου - Κωνσταντινούπολη. (τώρα Κωνσταντινούπολη) , και τελείωσε το 395 γ, όταν ο τελευταίος ηγεμόνας του ενιαίου ακόμη ρωμαϊκού κράτους, ο Θεοδόσιος Α' (379 - 395), το χώρισε σε δύο μέρη μεταξύ των γιων του.

Στην Κριμαία, το τελευταίο γεγονός συνέπεσε ουσιαστικά με την άφιξη στα τέλη του 4ου αιώνα. *Ουννικές φυλές* και ο οικισμός τους στις στέπες και στο ανατολικό τμήμα της χερσονήσου.

Η πρωτεύουσα του βασιλείου του Βοσπόρου και οι οικισμοί του Ευρωπαϊκού Βοσπόρου δεν υπέφεραν από αυτή την εισβολή· το κράτος συνέχισε να υπάρχει εδώ και η τοπική δυναστεία συνέχισε να κυβερνά .

Η ορεινή Κριμαία κατοικήθηκε από τις γερμανικές φυλές των *Γότθων και των Αλανών*, που ήρθαν εδώ κάτω από την επίθεση των Ούννων .

Στην πραγματικότητα, η Ανατολική Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία είχε ένα οχυρό στη χερσόνησο - Kherson (αρχαία Χερσόνησος). Είναι αλήθεια ότι υπάρχουν

διαφορετικές απόψεις μεταξύ των ερευνητών σχετικά με το εάν η πόλη ήταν επίσημα μέρος της αυτοκρατορίας ή ήταν σε συμμαχικές σχέσεις μαζί της.

Η βυζαντινή επιρροή στη χερσόνησο επηρέασε επίσης την αύξηση των οπαδών της χριστιανικής θρησκείας εδώ .

Σύμφωνα με τους σύγχρονους επιστήμονες, η διαδικασία εκχριστιανισμού της Κριμαίας δεν ήταν μια ενιαία πράξη, αλλά επεκτάθηκε σε αρκετά μεγάλο χρονικό διάστημα. Δύο είναι τα κύρια κέντρα μέσω των οποίων η νέα θρησκεία διείσδυσε στη χερσόνησο. Πρόκειται για τον Βόσπορο και τη Χερσώνα, «παλιές» αρχαίες πόλεις που περιλαμβάνονται στην τροχιά της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας.

Οι πράξεις της Α' *Οικουμενικής Συνόδου* στη Νίκαια (325) φέρουν ήδη την υπογραφή του **επισκόπου (τοπικού ναού) Βοσπόρου** .

Προφανώς, **οι πρώτοι χριστιανοί εμφανίστηκαν στον Βόσπορο** όχι νωρίτερα από τα τέλη του 3ου - 4ου αιώνα. Ωστόσο, είναι απίθανο η κοινότητά τους εδώ να ήταν πολυάριθμη. Ο αριθμός των οπαδών της νέας θρησκείας αυξήθηκε σταδιακά από τα τέλη του 4ου – αρχές του 5ου αιώνα.

Πιθανώς, η νέα θρησκεία εξαπλώθηκε κυρίως στον ελληνικό πληθυσμό, ενώ η ευρεία διάδοσή της διευκολύνθηκε από τον πολιτικό προσανατολισμό των τοπικών αρχόντων προς τις αρχές της Κωνσταντινούπολης. Ο Επίσκοπος Βοσπόρου Ευδόξιος συμμετείχε σε τρία τοπικά συμβούλια στα μέσα του 5ου αιώνα. – Κωνσταντινούπολη (448 γ.), Έφεσος (449) και Κωνσταντινούπολη (459 γ.). Στα τέλη του 5ου αι. ο Βόσπορος κυβερνάται από έναν Χριστιανό - Τιβέριο Julius Duptyun . Η τελική νίκη του Χριστιανισμού επιτεύχθηκε επί αυτοκράτορα **Ιουστινιανού Α' (527-565)**.

Στη Χερσόνησο τον 1ο – 3ο αι. η συντριπτική πλειοψηφία των κατοίκων λάτρευε τους θεούς του ελληνορωμαϊκού πανθέου . Σύμφωνα με ορισμένους

επιστήμονες, ο επίσκοπος Χερσονήσου συμμετείχε ήδη στις συνεδριάσεις της Α' Οικουμενικής Συνόδου 325 γ.

Συνοψίζοντας τις διάφορες απόψεις, μπορούμε να πούμε ότι η χριστιανική κοινότητα στην πόλη υπήρχε ήδη τον 4ο αιώνα.

Γραπτές πηγές VIII – IX αιώνες καταγράφουν τρεις ανεξάρτητες εκδοχές για τη διείσδυση του χριστιανισμού στη Χερσόνησο και, κατά συνέπεια, στην Κριμαία.

Το πρώτο, «Ρωμαϊκό», συνδέεται με το όνομα του Αγ. Κλήμης της Ρώμης . Σύμφωνα με αυτήν, ο τέταρτος Ρωμαίος επίσκοπος (Πάπας) Κλήμης εξορίστηκε από τον αυτοκράτορα Τραϊανό (98-117) στην περιοχή της Χερσονήσου για την προώθηση του Χριστιανισμού. Εδώ βάφτιζε 500 άτομα καθημερινά και ίδρυσε 75 εκκλησίες. Γι' αυτό υποβλήθηκε σε μαρτύριο: τον έβγαλαν στη θάλασσα, τον έδεσαν σε μια άγκυρα και τον έπνιξαν. Αυτή η παράδοση ήταν πολύ γνωστή στον δημιουργό του σλαβικού αλφαβήτου, τον Κωνσταντίνο (Κύριλλο) τον Φιλόσοφο, ο οποίος κατά τη διάρκεια της «Χαζαρικής αποστολής» του βρήκε τα «λείψανα του αγίου» και στη συνέχεια τα μετέφερε στη Ρώμη.

Μια άλλη γραμμή, που πιθανώς είχε κωνσταντινουπολίτικη ρίζα, συνδέεται με την αποστολική δράση του Ανδρέα του Πρωτόκλητου . Σύμφωνα με αυτό, τα πρώτα βλαστάρια του Χριστιανισμού στην Ταυρίδα φυτεύτηκαν από αυτόν τον μαθητή του Ιησού Χριστού κατά τη διάρκεια μιας επίσκεψης στην Κριμαία.

Και το τρίτο, που συντάχθηκε στη Χερσώνα , ή με οδηγίες των ιεραρχών της εκκλησίας της πόλης, εντοπίζει τις ρίζες του τοπικού χριστιανισμού από την Ιερουσαλήμ. Αποτυπώνεται στους λεγόμενους «Lives of St. επίσκοποι της Χερσώνας». Σύμφωνα με την πηγή, γύρω στο 300 ο επίσκοπος Ιεροσολύμων Ερμών έστειλε έναν επίσκοπο Βασίλειο στη Χερσώνα για να κηρύξει τον Χριστιανισμό. Σκοτώθηκε από τους ειδωλολάτρες. Σύντομα ο ιεράρχης της Ιερουσαλήμ έστειλε ξανά ιεραποστόλους στην πόλη - τον Ευγένιο, τον Αγαθόδωρο και την Ελπίδα .

Έπεσαν όμως και στα χέρια των ειδωλολατρών. Τότε ο θρόνος της Ιερουσαλήμ έστειλε τους Χερσονίτες Epheria . Ο επίσκοπος έφτασε στην πόλη και είδε ότι οι κάτοικοι της περιοχής ήταν σκληροτράχηλοι και δύσκολα προσηλυτίστηκαν στον Χριστιανισμό. Έχοντας μάθει ότι ο Μέγας Κωνσταντίνος είχε γίνει αυτοκράτορας, ο Εφέριος έπλευσε στην Κωνσταντινούπολη και ανέφερε στον ηγεμόνα την κατάσταση στη Χερσώνα. Ο Κωνσταντίνος έστειλε στρατιωτικό σώμα στην πόλη, το οποίο έδιωξε όλους τους ειδωλολάτρες από την πόλη και εγκατέστησε χριστιανούς στη θέση τους. Ο Εφέριος , έχοντας χτίσει μια εκκλησία, πήγε στην Κωνσταντινούπολη, ευχαρίστησε τον αυτοκράτορα και στο δρόμο για το σπίτι ο άνεμος μεταφέρθηκε στο νησί Άλσος , δίπλα στον ποταμό Δνείπερο, όπου και πέθανε. Τέλος, ο Μέγας Κωνσταντίνος (ή Θεοδόσιος ο Μέγας (379-395) σύμφωνα με πιο αξιόπιστα κείμενα)) στέλνει 500 στρατιώτες στη Χερσώνα για να συνοδεύσουν τον νέο επίσκοπο, τον Καπίτο. Ο τελευταίος, με τη βοήθεια των θαυμάτων που έκανε (μπήκε στο φλεγόμενο καμίνι και έμεινε αλώβητος) και οι Βυζαντινοί στρατιώτες, μύησαν τελικά τους κατοίκους της πόλης στον Χριστιανισμό.

Σημαντική αύξηση των χριστιανών στην Κριμαία παρατηρείται από το δεύτερο μισό του 5ου αιώνα. Αυτό οφειλόταν σε μεγάλο βαθμό στην απόφαση της Οικουμενικής Συνόδου της Χαλκηδόνας (πόλης της Μικράς Ασίας) 451 γ, σύμφωνα με την οποία η εξουσία του Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως εδραιώθηκε οριστικά στην Ανατολική Εκκλησία. Αντίστοιχα, υπό την εξουσία της Εκκλησίας της Κωνσταντινούπολης

Μπορεί κανείς να μιλήσει για πλήρη νίκη του Χριστιανισμού μόνο σε σχέση με τον 6ο αιώνα.

Μια εξαιρετικά σημαντική περίοδος που καθόρισε σε μεγάλο βαθμό την περαιτέρω ιστορική εξέλιξη της χερσονήσου της Κριμαίας ήταν ο 6ος αιώνας. Χαρακτηρίστηκε από την ενίσχυση και περαιτέρω εξάπλωση της βυζαντινής επιρροής εδώ.

Επί Ιουστινιανού Α' , ο Βόσπορος προσαρτήθηκε στην αυτοκρατορία , και αυτό συνδέθηκε με την ιστορία του τοπικού ηγεμόνα των Ούνων Γκροντ ή Γκορντ, που αντικατοπτρίζεται σε πολλές βυζαντινές πηγές. Αποφάσισε να γίνει χριστιανός, έφτασε στην Κωνσταντινούπολη, έγινε δεκτός με τιμή από τον αυτοκράτορα και έγινε υποτελής της αυτοκρατορίας. Στις κτήσεις του τοποθετήθηκαν βυζαντινές φρουρές και ο ντόπιος πληθυσμός εκχριστιανίστηκε βιαστικά. Οι Ούννοι οργάνωσαν μια συνωμοσία, σκότωσαν τον Γκρόντ , επιτέθηκαν στον Βόσπορο και σκότωσαν τη βυζαντινή φρουρά. Σε απάντηση, ο Ιουστινιανός Α' έστειλε μια τιμωρητική εκστρατεία στις ακτές του Κιμμέριου Βοσπόρου , η οποία έδιωξε τους Ούννους και ενσωμάτωσε τον Βόσπορο στη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία . **Αυτό συνέβη μεταξύ 527 και 534.**

Έχοντας λύσει το πρόβλημα των Ούννων, το Βυζάντιο άρχισε να χτίζει οχυρώσεις στη χερσόνησο. Πρώτα, φρόντισαν για την αξιόπιστη προστασία της ακτογραμμής, και στη συνέχεια τους πρόποδες στην περιοχή του Χερσώνα. Ο Προκόπιος Καισαρείας αναφέρει την κλίμακα των δραστηριοτήτων της διοίκησης του Ιουστινιανού Α' στην Κριμαία στην πραγματεία «Περί οικοδομημάτων» (Βιβλίο 3. Ενότητα VII)

Η βυζαντινή εξουσία επεκτάθηκε στα εδάφη στην ανατολική πλευρά του σύγχρονου στενού του Κερτς. **Κατά την εποχή του Ιουστινιανού Α' , ο Βόσπορος συνέχισε να είναι σημαντικό λιμάνι και το στενό του Κερτς μια πολυσύχναστη θαλάσσια αρτηρία .** Το ψάρεμα έπαιζε σημαντικό ρόλο στην οικονομία της πόλης και άλλα επαγγέλματα και βιοτεχνίες ήταν κοινά.

Μια άλλη μεγάλη πόλη , η Χερσώνα, έγινε εκείνη την εποχή φυλάκιο της αυτοκρατορίας στη χερσόνησο. Σύμφωνα με τον Προκόπιο, εδώ αποκαταστάθηκαν ή ανακατασκευάστηκαν όλα τα σημαντικότερα αντικείμενα του αμυντικού του συστήματος. Κατά τη διάρκεια της βασιλείας του διαδόχου του Ιουστινιανού Α' , Ιουστίνου Β' (565-578), *ο δούκας (ντουκάς) ήταν εγκατεστημένος εδώ - ο*

διοικητής όλων των βυζαντινών στρατευμάτων στην Κριμαία, ο οποίος πιθανότατα υπηρετούσε και ως πολιτικός ηγεμόνας των βυζαντινών κτήσεων στην Ταυρική .

Η οικονομία του Kherson βρισκόταν σε άνοδο. Εδώ άνθισε η παραγωγή οικοδομικών υλικών, η ναυπηγική, η αγγειοπλαστική, η γεωργία και το εμπόριο.

Επί Ιουστινιανού Α', η νότια ακτή της Κριμαίας ήταν επίσης υπό την κυριαρχία του Βυζαντίου. Εδώ χτίστηκαν δύο φρούρια: το Alusta και το Gozubity , πιθανότατα στην επικράτεια των σύγχρονων Alushta και Gurzuf.

Από το έργο του Προκοπίου **μαθαίνουμε επίσης για την κατασκευή από τον Ιουστινιανό των λεγόμενων «μακριών τειχών» για την προστασία της χώρας των Δωρών , «όπου ζούσαν από αρχαιοτάτων χρόνων οι Γότθοι , οι οποίοι δεν ακολούθησαν τον Θεόδωρο που κατευθυνόταν στην Ιταλία . Το πού βρισκόταν αυτή η μυστηριώδης χώρα είναι ένα αμφισβητήσιμο ερώτημα .** Οι επιστήμονες έχουν εκφράσει διάφορες εκδοχές τόσο για τον εντοπισμό του Ντόρι όσο και για τους «μακριούς τοίχους». Η χώρα τοποθετήθηκε στη Νότια ακτή της Κριμαίας, στη Νοτιοδυτική Κριμαία, ταυτόχρονα στη Νοτιοδυτική και Νότια Κριμαία, στο οροπέδιο του όρους Mangup, στην κοιλάδα του ποταμού Chernaya, στην περιοχή του σύγχρονου Inkerman , στην κοιλάδα Baydar . Το Ταμάν και το ανατολικό τμήμα της χερσονήσου του Κερτς προτάθηκαν επίσης.

Κατά συνέπεια, τα υπολείμματα των πέτρινων τοίχων στα περάσματα της Κύριας Κορυφογραμμής, ή των «σπηλαίων πόλεων», συνδέονταν με «μακριούς τοίχους». Με αυτόν τον όρο, που εισήχθη από ταξιδιώτες του 19ου αιώνα , είναι γνωστοί οι ακόλουθοι οικισμοί, δημοφιλείς στους λάτρεις του τουρισμού, αλλά ελάχιστα μελετημένοι από τους αρχαιολόγους: Bakla , Chufut-Kale , Μονή Κοιμήσεως, Tepekermen , Kyzkermen , Kachi -Kalon , Chelter-Koba , Mangup, Eski-kermen , Chelter-marmara , Shuldan , Inkerman . Οι «σπηλιές πόλεις» ποικίλλουν σε μέγεθος, από τα μικροσκοπικά Tepekermen (1 εκτάριο) έως τα τεράστια Mangup (90 εκτάρια), την κατάσταση (φρούρια, πόλεις, χωριά, μοναστήρια), ιστορικά

πεπρωμένα, αλλά τα ενώνει ένα χαρακτηριστικό - η παρουσία, μαζί με τα ερείπια επίγεια κτίρια, δωμάτια λαξευμένα στους βράχους - τεχνητές σπηλιές .

Προς το παρόν , οι περισσότεροι ερευνητές τείνουν να πιστεύουν ότι η χώρα Dori είναι μια περιοχή που αργότερα έγινε γνωστή ως Gothia ή Climates, δηλαδή η ορεινή Νοτιοδυτική Κριμαία, και πιθανώς μέρος της Νότιας Κριμαίας, και τα «μακριά τείχη» είναι υφιστάμενες στην πραγματικότητα αμυντικές δομές, που μπλοκάρουν τα πιο εύκολα προσβάσιμα φαράγγια της Νοτιοδυτικής Ταυρικής.

Εμπόδισαν τη διείσδυση μεγάλων στρατιωτικών αποσπασμάτων νομάδων από τις στέπες βαθιά στο Ντόρι και στη *Χερσώνα* .

Με την αλλαγή της πολιτικής κατάστασης από τις αρχές του τελευταίου τέταρτου του 6ου αιώνα, οι Βυζαντινοί κυβερνήτες έπρεπε να ενισχύσουν το σύστημα προστασίας των κτήσεων τους στη χερσόνησο.

Αυτή η εποχή χαρακτηρίζεται από μια περίοδο κρίσης της αυτοκρατορίας. Οι τεράστιες οικονομικές δυσκολίες και οι στρατιωτικές αποτυχίες είχαν ως αποτέλεσμα να χαθούν σχεδόν όλα όσα κερδήθηκαν υπό τον Ιουστινιανό Α' και η πίεση στα σύνορα αυξήθηκε.

Από αυτή τη διαδικασία δεν γλίτωσε ούτε η Κριμαία. **Στρατιωτικά αποσπάσματα του Τουρκικού Καγανάτου** πλησιάζουν εδώ από κοντά .

Ν. 576 γ_ λεηλάτησαν τον Βόσπορο και σε 581 γ. Βρέθηκαν στα τείχη της Χερσώνας, αν και δεν κατάφεραν να καταλάβουν την πόλη. Την ίδια χρονιά, το κράτος τους κατέρρευσε, οι Τούρκοι αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν την Κριμαία

Η εμφάνιση ενός νέου κινδύνου έφερε αντιμέτωπες τις βυζαντινές αρχές με την ανάγκη εκσυγχρονισμού του αμυντικού συστήματος στην Κριμαία, και πρωτίστως στη Χερσώνα. Επί Ιουστίνου Β' (565-578), άλλο ένα αμυντικό τείχος ή πύργος χτίστηκε στην πόλη. Αλλά αυτό σαφώς δεν ήταν αρκετό. Ήταν απαραίτητο να ενισχυθούν οι μακρινές προσεγγίσεις - η επικράτεια του Ντόρι . Στα τέλη της

βασιλείας του Ιουστινιανού Α' , πιθανότατα άρχισε η κατασκευή ενός φρουρίου στην πρωτεύουσα του Δωριού - **Δώρου (στο οροπέδιο του σύγχρονου όρους Mangup)**. Αμέσως μετά από αυτό, το Βυζάντιο συνέχισε να αναπτύσσει τη μακρινή συνοικία της Χερσώνας χτίζοντας οχυρά.

Βοσπόρου που καταστράφηκε από τους Τούρκους , καταλαμβάνεται από το νέο **φρούριο Sugdeya (σημερινό Sudak)**. Η διαχείριση των εδαφών στον ασιατικό Βόσπορο γινόταν από τη χερσόνησο Ταμάν. **Η πόλη του Βοσπόρου έγινε ξανά διοικητικό κέντρο μόλις τον 8ο αιώνα.**

Τον 7ο αιώνα γ Η Βυζαντινή Αυτοκρατορία βρίσκεται σε κρίση. Λίγες γραπτές πηγές έχουν διασωθεί για την ιστορία της Κριμαίας αυτή την εποχή.

Στο δεύτερο μισό του 7ου αι. Μια νέα πολιτική δύναμη εμφανίστηκε στην περιοχή της Μαύρης Θάλασσας - οι Χαζάροι. Είναι αλήθεια ότι πολλές πτυχές της ιστορίας της Κριμαίας κατά τη διάρκεια της «Χαζαρικής περιόδου» δεν έχουν ακόμη διευκρινιστεί.

Η παλαιότερη μαρτυρία της παρουσίας των Χαζάρων στο έδαφος της Κριμαίας είναι τα στοιχεία από τη « Χρονογραφία » του Θεοφάνη του Ομολογητή και τη «Βρεβιά» του Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Νικηφόρου, σχετικά με την ιστορία της εξορίας του έκπτωτου αυτοκράτορα Ιουστινιανού Β' (685) . -695 και 705-711) στη Χερσώνα, τη φυγή του στους Χαζάρους και επιστροφή στον θρόνο της Κωνσταντινούπολης και τα επακόλουθα σωφρονιστικά μέτρα κατά της Χερσώνας.

Έτσι, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι στις αρχές του 8ου αι. Η Κριμαία παρέμεινε μέρος της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, τόσο στο μυαλό των ίδιων των κατοίκων όσο και κατά τη γνώμη των βυζαντινών χρονικογράφων. Οι Χάζαροι δεν διεκδίκησαν πολιτική κυριαρχία και, αν όχι με τη θέλησή τους, βρέθηκαν παρασυρμένοι σε ενδοβυζαντινές συγκρούσεις στο έδαφος της χερσονήσου· οι αξιώσεις τους ήταν, σε μεγαλύτερο βαθμό, υλικές.

Στα μέσα - δεύτερο μισό του 8ου αι. (προφανώς στις δεκαετίες 50 - 60) εμφανίζονται περίπου 250 νέοι οικισμοί στην Κριμαία, με περίπου το 85% από αυτούς στη χερσόνησο του Κερτς. Όλα αυτά προκύπτουν σε ελεύθερα εδάφη. Οι νεοφερμένοι μετανάστευσαν από την επικράτεια του Καγκανάτου των Χαζάρων. Οι ερευνητές παραδοσιακά συνδέουν αυτά τα γεγονότα με την ήττα των Χαζάρων στον δεύτερο αραβο-χαζαρικό πόλεμο (722-737). Σχεδόν όλοι οι συγγραφείς δεν έχουν καμία αμφιβολία ότι μια τόσο μεγάλης κλίμακας δράση δεν πραγματοποιήθηκε χωρίς τη συμμετοχή των ηγεμόνων της Χαζαρίας. Πιθανώς, αυτή η διαδικασία έγινε τόσο με τη συγκατάθεση όσο και υπό τον έλεγχο των βυζαντινών αρχών, οι οποίες διέθεσαν τα εδάφη της χερσονήσου του Κερτς στους νεοαφιχθέντες και μόνο σε εξαιρετικά περιορισμένο αριθμό ατόμων επιτράπη να εγκατασταθούν εκτός των συνόρων της. Η πολιτική της Κωνσταντινούπολης είναι ευρέως γνωστή, που επιτρέπει στους βαρβάρους να εγκατασταθούν στα σύνορα της αυτοκρατορίας με στόχο να τους χρησιμοποιήσουν ως συνοριοφύλακες και να τους μυσήσουν στον Χριστιανισμό.

Από το VIII η πρώην χώρα άρχισε να ονομάζεται Dori . Γοτθία ή Κλίματα . Επιπλέον, η Γοτθία - μέχρι τα μέσα του 8ου αιώνα. συνέχισε να είναι υποταγμένη στο Βυζάντιο. Εκκλησιαστικά, η Χερσώνα και η Γόθια αποτελούσαν επίσης μέρος της ίδιας εκκλησιαστικής-διοικητικής μονάδας.

Μέχρι τον 8ο αιώνα. Η διοικητική δομή αλλάζει εδώ. Στην κεφαλή της Γοτθίας, πηγές καταγράφουν τον Δάσκαλο (Κύρο), στον οποίο υπάγονταν οι ντόπιοι άρχοντες (προφανώς οι κεφαλές των φρουρίων, η εξουσία των οποίων εκτεινόταν στις γύρω αγροτικές περιοχές). Ο κ. Γότιος , πιθανότατα, λόγω της θέσης του, ήταν κυβερνήτης της παραμεθόριας βυζαντινής περιοχής με ειδικό διοικητικό καθεστώς.

Μια σοβαρή σύγκρουση μεταξύ των Χαζάρων και του ντόπιου πληθυσμού, γνωστή ως η εξέγερση του Ιωάννη της Γοτθίας, έλαβε χώρα στη Γόθια μεταξύ του τέλους του 784 και του 786. Ο Βίος του Ιωάννη των Γόθων αναφέρει για αυτόν . Ωστόσο, η εξέγερση κατεστάλη, Γιάννη, προδόθηκε από ένα χωριό και φυλακίστηκε

στο *Η φυλακή Φούλα* , κατέφυγε στην Αμαστρίδα (πόλη στην απέναντι όχθη της Μαύρης Θάλασσας, στο έδαφος της σύγχρονης Τουρκίας). Ο κ. Gotii αμνηστεύθηκε, αλήθεια, εκτελέστηκαν 17 άτομα (τουλάχιστον αυτός είναι ο αριθμός που δίνει η πηγή), προφανώς οι πιο ενεργοί συμμετέχοντες στη σύγκρουση.

Μετά την καταστολή της εξέγερσης, οι Χάζαροι κατάφεραν να θέσουν τον έλεγχο σε σημαντικό μέρος των βυζαντινών κτήσεων στην Ταυρική. Αλλαγές έγιναν και στη δομή της εκκλησίας στη χερσόνησο. Στην πραγματικότητα, οι βυζαντινές κτήσεις στη Νοτιοδυτική Ταυρική συμπίπτουν τώρα με τη μητρόπολη Χερσώνα, και για τον χριστιανικό πληθυσμό στην περιοχή που υπαγόταν στους Χαζάρους, διατέθηκε μια ανεξάρτητη γοτθική επισκοπή.

Στα μέσα του 9ου αιώνα (πιθανότατα μεταξύ των μέσων της δεκαετίας του '30 και του 841), η βυζαντινή κυβέρνηση δημιούργησε μια νέα εδαφική - διοικητική ενότητα - *το θέμα* . Στη δεκαετία του '50 9ος αιώνας μετονομάστηκε σε θέμα Kherson .

Τη δύσκολη πολιτική κατάσταση στην Κριμαία στις αρχές του δεύτερου μισού του 9ου αιώνα μεταφέρει ο Βίος ενός από τους δημιουργούς του σλαβικού αλφαβήτου, *του Κωνσταντίνου του Φιλοσόφου* (στη μοναχή του Κυρίλλου). V. 860 r_ στάλθηκε από τον αυτοκράτορα Μιχαήλ Γ' (856 - 867) σε μια αποστολή στον Χαζάρ Χαγκάν. Η διαδρομή της αποστολής περνούσε από την Κριμαία. Στη Χερσώνα, όπως ήδη γνωρίζουμε, ο Κωνσταντίνος οργάνωσε την έρευνα και τη μεταφορά των λειψάνων του Πάπα Κλήμη στον καθεδρικό ναό της πόλης (και στη συνέχεια στη Ρώμη).

Σύμφωνα με την πηγή: «Ο Χαζάρος διοικητής ήρθε με στρατό, περικύκλωσε τη χριστιανική πόλη και την πολιορκήσε. Έχοντας μάθει γι' αυτό, ο Φιλόσοφος πήγε κοντά του χωρίς δισταγμό και, μιλώντας μαζί του και διδάσκοντας τον, τον εξημέρωσε και του υποσχέθηκε για να βαπτιστεί, έφυγε χωρίς να προξενήσει ζημιά. κανένα κακό σε αυτούς τους ανθρώπους. Ο φιλόσοφος επίσης επέστρεψε

στο δρόμο του και, όταν την πρώτη ώρα προσευχόταν, οι Ούγγροι του επιτέθηκαν, ουρλιάζοντας σαν λύκοι, θέλοντας να τον **σκοτώσουν** . δεν φοβήθηκε, δεν διέκοψε την προσευχή του, μόνο φώναξε «Κύριε ελέησον!» γιατί είχε ήδη τελειώσει τη λειτουργία. Όταν το είδαν (αυτό), με την εντολή του Θεού έγιναν πράοι και άρχισαν να τον προσκυνούν, και αφού άκουσαν τα λόγια της διδασκαλίας από τα χείλη του, τον έστειλαν μαζί με όλους όσους τον συνόδευαν».

Πιθανώς, παρά την ιστορική αξία της Ζωής, οι ιστορίες για τη «θαυματουργή σωτηρία» του Κωνσταντίνου, πρώτα από τους Χάζαρους και μετά από τους Ούγγρους, είναι απίθανο να έχουν πραγματοποιηθεί στην πραγματικότητα και αποτελούν φόρο τιμής στην αγιογραφική παράδοση αυτού. χρόνος. Ωστόσο, τα παραπάνω δεν αρνούνται σε καμία περίπτωση το γεγονός ότι τα στρατιωτικά αποσπάσματα των Χαζάρων και της Ουγγαρίας βρίσκονταν στην περιοχή (κοντά ή μακριά) της Χερσώνας.

Μέχρι εκείνη τη στιγμή, οι Χάζαροι, σε μια προσπάθεια να επιστρέψουν τις κτήσεις της Κριμαίας ή να λάβουν φόρο, μπορούσαν να κάνουν εκστρατείες στη χερσόνησο μόνο εκτός των συνόρων της, αλλά δεν μπορούσαν πλέον να αποκτήσουν έδαφος εδώ.

Λαμβάνοντας υπόψη την ιστορία της Κριμαίας VIII - IX αιώνες. Είναι απαραίτητο να θέσουμε ένα ακόμη πρόβλημα - τον πολιτικό προσανατολισμό των αρχών και του πληθυσμού της χερσονήσου κατά την περίοδο *της ειconoμαχίας*.

Υπό το φως των σύγχρονων επιστημονικών ιδεών, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι καθ' όλη τη διάρκεια της ειconoμαχικής περιόδου, οι κοσμικές και θρησκευτικές αρχές της χερσονήσου στάθηκαν σε φιλοκυβερνητικές θέσεις, ενώ τα υπόσκαφα μοναστήρια ήταν έργα αρχιτεκτονικής μεταγενέστερης εποχής, όχι νωρίτερα από τον 10ο . - 11ος αιώνας.

Οι πιο λεπτομερείς πληροφορίες για την Κριμαία τον 10ο αιώνα . περιέχονται στο έργο του Βυζαντινού Αυτοκράτορα Κωνσταντίνου Πορφυρογέννητου (945 -

959) «Περί Διοικήσεως της Αυτοκρατορίας». Οι πρόσφατοι ηγεμόνες του μεγαλύτερου μέρους της χερσονήσου ήταν οι Χάζαροι, οι οποίοι, αν και είχαν ήδη εγκαταλείψει την Κριμαία, απείλησαν να κάνουν επιδρομές με κάθε δυνατό τρόπο. Οι βυζαντινές αρχές φλέρταραν τους γείτονές τους με κάθε δυνατό τρόπο - τους Αλανούς (Καυκάσια Αλανία). Επιπλέον, τον 10ο αι. οι στέπες της Μαύρης Θάλασσας καταλήφθηκαν από νομάδες - **Πετσενέγκοι**. Η αυτοκρατορία είχε επίσης μια δύσκολη σχέση μαζί τους. Παρά τους στενούς εμπορικούς δεσμούς, οι Πετσενέγκοι μπορούσαν ανά πάσα στιγμή να επιτεθούν στις βυζαντινές κτήσεις στην Κριμαία.

Ας δώσουμε προσοχή σε ένα ακόμη απόσπασμα, δηλαδή μια σύσταση: τι πρέπει να γίνει από τις αρχές της Κωνσταντινούπολης σε περίπτωση που οι Χερσονίτες αποφασίσουν να επαναστατήσουν ή να αποσχιστούν από την αυτοκρατορία: «Ας είναι γνωστό ότι αν οι κάτοικοι του φρουρίου Χερσών επαναστατήσουν ποτέ ή σχεδιάζουν να διαπράξουν κάτι αντίθετο με τις βασιλικές εντολές, πρέπει τότε, όσα πλοία Χερσώνα βρεθούν στην πρωτεύουσα, να τα κατάσχουν μαζί με το περιεχόμενό τους και να δέσουν τους ναύτες και τους επιβάτες των Χερσονιτών και να τους φυλακίσουν σε εργαστήρια. Στη συνέχεια θα πρέπει να σταλούν τρεις βασιλικοί (αξιωματούχοι που εκτέλεσαν τις εντολές του αυτοκράτορα - Συγγραφέας): ... να αρπάξουν όλα τα πλοία της Χερσώνας, να κατασχέσουν και το φορτίο και τα πλοία και να δέσουν τους ανθρώπους και να τους κλείσουν στις κρατικές φυλακές και μετά έκθεση σχετικά με αυτά τα θέματα, πώς μπορούν να διευθετηθούν. Επιπλέον, είναι απαραίτητο οι βασιλικές αυτές εμπόδιζε ... τα πλοία και τα παράκτια πλοία να διασχίσουν τη θάλασσα στη Χερσώνα με ψωμί ή κρασί ή οποιοδήποτε άλλο προϊόν ή αγαθά». Ο Κωνσταντίνος Πορφυρογέννητος σημειώνει ότι η οικονομία της Χερσώνας βασίζεται στη μεταπώληση δερμάτων που αγοράζονται από τους Πετσενέγους και στην εισαγωγή σιτηρών. Ως εκ τούτου, είναι δυνατό να τερματιστεί ο αποσχισμός των Χερσονιτών μόνο εάν χτυπηθεί σε αυτήν την περιοχή.

Στο δεύτερο μισό του 10ου αι. Το Βυζάντιο ενισχύει και πάλι σημαντικά τη θέση του στην Κριμαία. Αυτό συνδέεται, αφενός, με την ήττα του Khazar Kaganate από τον Ρώσο πρίγκιπα Svyatoslan στη δεκαετία του '60. Χ αιώνα, και από την άλλη με την ήττα που προκλήθηκε στους Πετσενέγους το 970 γ.

Τον 10ο αιώνα Όπως και τους επόμενους τρεις αιώνες (όπως και αρκετούς αιώνες πριν από αυτό), η Χερσώνα ήταν η πρωτεύουσα των βυζαντινών κτήσεων στην Κριμαία , το κέντρο πολιτιστικής και θρησκευτικής επιρροής στον υπόλοιπο πληθυσμό της χερσονήσου και στους γειτονικούς λαούς.

Οι βυζαντινές πηγές συχνά αναφέρουν την πόλη ως τόπο εξορίας πολιτικών και ιδεολογικών αντιπάλων των αρχών της Κωνσταντινούπολης. Προφανώς, οι Βυζαντινοί ηγεμόνες θεωρούσαν τη Χερσώνα μια αξιόπιστη «φυλακή» για διάφορους αναξιόπιστους ανθρώπους, ταραχοποιούς, επαναστάτες και πολιτικούς εγκληματίες.

Το πιο σημαντικό γεγονός στην ιστορία της χερσονήσου της Κριμαίας είναι η εκστρατεία κατά της Χερσώνας από τον πρίγκιπα Βλαντιμίρ του Κιέβου. Πρόκειται για ένα γεγονός γενικών ιστορικών διαστάσεων. Όπως γνωρίζετε, μετά την «Εκστρατεία Korsun» ο Βυζαντινός Χριστιανισμός έγινε η κρατική θρησκεία της Ρωσίας του Κιέβου, και αυτό επηρέασε σημαντικά ολόκληρη την μετέπειτα ιστορία της Ανατολικής Ευρώπης.

Οι επαφές (όχι πάντα ειρηνικές) μεταξύ Βυζαντίου και Ρωσίας ξεκίνησαν σχεδόν αμέσως μετά τη συγκρότηση του Παλαιού Ρωσικού κράτους .

Η Χερσώνα, ως το κέντρο των βυζαντινών κτήσεων στην περιοχή της Βόρειας Μαύρης Θάλασσας και η βυζαντινή πόλη που βρίσκεται πλησιέστερα στη Ρωσία, δόθηκε από την αυτοκρατορία ιδιαίτερη σημασία ως μεσάζων στις εμπορικές σχέσεις, καθώς και ως φυλάκιο και σημείο περιπολίας.

Στο «Όραμα του Βασιλείου του Νέου », το οποίο λέει για την εκστρατεία των ρωσικών στρατευμάτων του πρίγκιπα Ιγκόρ εναντίον του Βυζαντίου το 941, αναφέρεται ότι οι κάτοικοι της Χερσώνας ήταν οι πρώτοι που ανέφεραν στην Κωνσταντινούπολη για την προέλαση του εχθρού εκεί .

Οι Ρωσοβυζαντινές συνθήκες μιλούν για τη σημασία της Χερσώνας στις σχέσεις των δύο κρατών. Έτσι, σύμφωνα με το "Tale of Bygone Years", στη συνθήκη του 944 ή σύμφωνα με άλλα στοιχεία του 945, τρία άρθρα αφιερώθηκαν στον Kherson: ο Ρώσος πρίγκιπας δεσμεύτηκε να μην πολεμήσει με τη "χώρα Korsun", να μην αποτρέψει οι Χερσονίτες από το ψάρεμα στις εκβολές του Δνεπίερου και έπρεπε να υπερασπιστούν την πόλη και τη γύρω περιοχή και άλλους εχθρούς. Παρόμοιες διατάξεις περιείχε η συμφωνία μεταξύ του Βυζαντινού αυτοκράτορα Ιωάννη Τζίμισκη (969–976) και του Ρώσου πρίγκιπα Σβιατοσλάβ (971).

Η ειδική αναφορά της Χερσώνας στις ρωσοβυζαντινές συνθήκες δεν είναι τυχαία. Η απευθείας διαδρομή εκεί από την ακτή της Κριμαίας δια θαλάσσης προς την Κωνσταντινούπολη είναι μόνο περίπου 300 χιλιόμετρα, τα οποία ένα μεσαιωνικό πλοίο θα μπορούσε να διανύσει σε περίπου 30 ώρες.

Δεν υπάρχει συναίνεση μεταξύ των ερευνητών σχετικά με πολλές πτυχές (χρόνος, αλληλουχία γεγονότων, κ.λπ.) της σύλληψης του Χερσώνα από τον Βλαντιμίρ. Έτσι, διάφοροι συγγραφείς χρονολογούν την εποχή της σύλληψης του Vladimir Kherson από τα στρατεύματα από το 986 έως το 990. Δεν υπάρχει ομοφωνία και αλληλουχία γεγονότων. Υπάρχει επίσης μεγάλη συζήτηση για τις συνέπειες της ρωσικής εισβολής στην πόλη: αν κάηκε ολοσχερώς και λεηλατήθηκε ή αν η καταστροφή ήταν ελάχιστη.

Ακολουθεί μια περιγραφή των γεγονότων σύμφωνα με το παραδοσιακό σχήμα. Τον Αύγουστο του 986 Ο βυζαντινός στρατός ηττήθηκε από τους Βούλγαρους. Ένας από τους διεκδικητές του θρόνου της Κωνσταντινούπολης, ο Βάρδας Σκληρός, αντιτάχθηκε στους αυτοκράτορες Βασίλειο και Κωνσταντίνο.

Φοβούμενος ότι θα έχανε τον θρόνο, ο Βασίλειος Β' διόρισε τη Βάρδα Φωκά ως εξημερωτή του μαθητή της Ανατολής (του ντε φάκτο ηγεμόνα της Μικράς Ασίας) και τον διέταξε να καταστρέψει τον Σκληρό . Όμως το καλοκαίρι του 987, ο Φωκάς κατέλαβε τη Σκλήρα , ένωσε και τα δύο στρατεύματα, αυτοανακηρύχτηκε αυτοκράτορας και μετέφερε στρατεύματα στην Κωνσταντινούπολη.

Όντας σε απελπιστική κατάσταση, ο Βασίλειος Β' έστειλε μια πρεσβεία στο Κίεβο, ζητώντας βοήθεια (σύμφωνα με τη συμφωνία του 971 με τον Σβιατόσλαβ, οι Ρώσοι ήταν υποχρεωμένοι να παράσχουν στρατιωτική βοήθεια στον αυτοκράτορα). Ο Βλαδίμηρος διέθεσε έξι χιλιάδες Βαράγγους στον αυτοκράτορα. Με την ενεργό συμμετοχή τους, ο Βασίλης νίκησε τον αντίπαλό του στις μάχες της Χρυσόπολης και του Άβιδου .

Για τη βοήθειά του, στον Βλαντιμίρ υποσχέθηκε το χέρι της Άννας, της αδελφής του αυτοκράτορα, αλλά ταυτόχρονα παρουσιάστηκε ένας αυστηρός όρος: ο μελλοντικός γαμπρός του αυτοκράτορα πρέπει να γίνει χριστιανός. Ορισμένοι ιστορικοί, βασισμένοι σε ρωσικά αγιογραφικά έργα, ιδιαίτερα το "In Memory and Praise of Prince Vladimir" του Jacob Mnich (11ος αιώνας), πιστεύουν ότι ο Βλαντιμίρ βαφτίστηκε στο Κίεβο το 987, αμέσως μετά τη σύναψη της συνθήκης, άλλοι, αποδεχόμενοι η εκδοχή του "Tale of Temporary Years" πιστεύεται ότι ο πρίγκιπας βαφτίστηκε μόνο ένα χρόνο αργότερα στο Kherson.

Έχοντας υπογράψει τη συμφωνία, ο Βλαντιμίρ περίμενε τη νύφη του, σύμφωνα με μια εκδοχή στο Κίεβο, σύμφωνα με μια άλλη, να πηγαίνει στα ορμητικά νερά του Δνείπερου. Όμως η Άννα δεν ήρθε, αφού ο Βασίλι Β', για τον οποίο είχε περάσει ο κίνδυνος να ανατραπεί, δεν βιαζόταν να εκπληρώσει την υπόσχεσή του.

Σε απάντηση, ο Βλαντιμίρ αποφάσισε να λάβει βίαια τη συγκατάθεση του αυτοκράτορα για το γάμο. Για αυτούς τους σκοπούς, ο Kherson δεν θα μπορούσε να ήταν καλύτερος. Το 988 ή το 989 Ρωσικά πλοία βρέθηκαν στα τείχη της πόλης.

Οι κάτοικοι της Χερσώνας προέβαλαν πεισματική αντίσταση· προσπάθησαν να ενισχύσουν τα τείχη και ακόμη και να χτίσουν μια τάφρο κοντά στο δυτικό τείχος. Για να καταλάβουν την πόλη, οι Ρώσοι έχτισαν μια χωμάτινη επάλξεις, αλλά ούτε αυτό βοήθησε. Σύμφωνα με τα χρονικά, στην πόλη υπήρχαν προδότες που, σε ένα σημείωμα που επισυνάπτεται σε ένα βέλος, είπαν στον Βλαντιμίρ που βρισκόταν το σύστημα ύδρευσης που τροφοδοτούσε την πόλη με νερό. Οι σωλήνες μπλοκαρίστηκαν και η πόλη αναγκάστηκε να παραδοθεί. Σε διάφορες εκδοχές, μεταξύ των βοηθών του Βλαντιμίρ ονομάζονται ο ιερέας Anastas και ο Varangian Zhdbern .

Μετά την κατάληψη της πόλης, υποβλήθηκε στον αυτοκράτορα τελεσίγραφο, είτε θα σταλούν η Άννα, είτε ο Βλαδίμηρος στην Κωνσταντινούπολη. Όπως ήδη γνωρίζουμε, τα στρατεύματα του Βλαντιμίρ θα μπορούσαν θεωρητικά να βρίσκονται στα τείχη της πρωτεύουσας μέσα σε λίγες μέρες.

Ο Βασίλης Β', παρά τις διαμαρτυρίες της Άννας, αναγκάστηκε να τη στείλει στη Χερσώνα. Σύμφωνα με τα χρονικά, κατά την άφιξη της πριγκίπισσας, ο Βλαντιμίρ βαφτίστηκε και ο γάμος του έγινε εδώ στο Kherson.

Μετά από αυτό, ο Χερσών επέστρεψε στο Βυζάντιο και ο πρίγκιπας και η σύζυγός του, συνοδευόμενοι από ορθόδοξους ιερείς, πήγαν στο Κίεβο.

Η γνωριμία με τη Χερσώνα και η μεγάλη σημασία αυτής της πόλης για τη Ρωσία καθιερώθηκε τόσο σταθερά στη μνήμη των Ρώσων που στη συνέχεια η λέξη " Korsun " άρχισε να σημαίνει "υπέροχο", "σπάνιο", "επιδέξιο".

Μέχρι τα τέλη του 10ου αι. πηγές καταγράφουν ως τοπικούς ηγεμόνες της Κριμαίας - στρατηγούς της Χερσώνας . Στα τέλη του 10ου αι. τα θέματα διακρίνονται από το θέμα Kherson Σουγδαία και Βόσπορος . Μέχρι το 1059 Sugdeyskaya Το θέμα μπήκε ή συγχωνεύτηκε με το θέμα Kherson .

Πιθανότατα, η «διεύρυνση» των θεμάτων της Κριμαίας διευκολύνθηκε από έναν εξωτερικό, πιθανώς πολόβτσιαν, παράγοντα, ο οποίος άρχισε να εκδηλώνεται ξεκάθαρα ακριβώς από τα μέσα του 11ου αιώνα . Το επόμενο βήμα της Κωνσταντινούπολης ήταν η δημιουργία ενός νέου στρατιωτικού-διοικητικού σχηματισμού - του κατεπανάτου .

Παρά ορισμένες επιτυχίες των Βυζαντινών στην Κριμαία, η ισχύς τους εδώ δεν μπορεί να θεωρηθεί απεριόριστη. Οι στέπες ελέγχονταν από τους Κουμάνους. Τον 12ο αιώνα. το μεγαλύτερο μέρος της χερσονήσου, στον ένα ή τον άλλο βαθμό, υπαγόταν στους νέους κυρίους των στεπών της Μαύρης Θάλασσας. Διεξήγαγαν ενεργό εμπόριο με τη Χερσώνα και μάλιστα έγιναν κάτοικοι της.

Στην εποχή των Πολόβτσιων, ο ρόλος του Σουντάκ αυξήθηκε ως νέο κέντρο της ανατολικής Κριμαίας. Ενδιαφέρουσες πληροφορίες σχετικά με αυτό περιέχονται στο έργο του Άραβα συγγραφέα Ibn al-Asir: «Αυτή η πόλη των Κιπτσάκων (Πολόβτσιων), από την οποία λαμβάνουν τα αγαθά τους, επειδή (βρίσκεται) στην ακτή των Χαζάρων (Μαύρος - Συγγραφέας) Θάλασσα και δένουν σε αυτήν πλοία με ρούχα? Τα τελευταία πωλούνται και μαζί τους αγοράζονται κορίτσια και σκλάβοι, γούνες Burtas , κάστορες, σκίουροι και άλλα αντικείμενα που βρέθηκαν στη γη τους».

V. 1204 γ_ Η Βυζαντινή Αυτοκρατορία έπεσε κάτω από τις επιθέσεις των Σταυροφόρων. Μετά από αυτό, σύμφωνα με ορισμένες πηγές, η εξουσία επί της Χερσώνας και, πιθανώς, των φρουρίων της ορεινής Κριμαίας **πέρασε στην Τραπεζούντα αυτοκρατορίες** _ Η υποταγή της Χερσώνας και της Κλιματίας στην Τραπεζούντα εκφράστηκε με την πληρωμή των ετήσιων κρατικών φόρων, που παρέδιδαν εκεί ένας από τους αξιωματούχους.

Στη δεκαετία του '40 XIII - τρίτο τέταρτο του XV αιώνα. η ιστορική ανάπτυξη της Κριμαίας έλαβε χώρα υπό το σημάδι τριών δυνάμεων: **οι κτήσεις της Χρυσής Ορδής** με επίκεντρο το Σολχάτ (τώρα η πόλη της Παλαιάς Κριμαίας),

το οποίο στα μέσα του 15ου αιώνα έγινε το ανεξάρτητο Χανάτο της Κριμαίας. **Γενοβέζικη Gazaria** με επικεφαλής τον Caffa (τώρα Feodosia). **Πριγκιπάτο των Θεοδώρων** (από τα μέσα του 14ου αιώνα).

Οι Μογγόλοι-Τάταροι έφτασαν για πρώτη φορά στη χερσόνησο το 1223 . Στη συνέχεια, μετά τη διάσημη μάχη στην Κάλκα, δύο στρατιωτικές τούμπες διατέθηκαν στην κοιλάδα του Σουντάκ για χειμερινή ανάπαυση . Οι Μογγόλοι τελικά εγκαταστάθηκαν στην Κριμαία λίγο αργότερα, κατά τη διάρκεια της *ευρωπαϊκής εκστρατείας του Μπατού*.

Οι σύγχρονοι ερευνητές εντοπίζουν διάφορα στάδια **της ιστορίας της Χρυσής Ορδής της Κριμαίας . Η πρώτη εμφανίζεται το 1240 -1260. Τελείωσε με την είσοδο της περιοχής στο στρατιωτικό-διοικητικό σύστημα του κράτους Jochid .** Το Solkhat έγινε η πρωτεύουσα των κτήσεων της Χρυσής Ορδής στη χερσόνησο . Το 1264, η Χρυσή Ορδή αναδύθηκε από τη Μογγολική Αυτοκρατορία. Η πραγματική εξουσία στο κράτος περνά στον κυβερνήτη της δεξιάς πτέρυγας της Χρυσής Ορδής - **Νογκάι .**

Η ακμή της Χρυσής Ορδής της Κριμαίας συνέβη κατά τη διάρκεια της βασιλείας του Χαν Ουζμπέκ (1312-1341). Αυτός ο ηγεμόνας έκανε το Ισλάμ την κρατική θρησκεία της Χρυσής Ορδής.

Χρόνος από το 1359 έως το 1379 θεωρείται μια «σκοτεινή» περίοδος στην ιστορία της Χρυσής Ορδής της Κριμαίας. **Ο αγώνας για την πολιτική εξουσία κλόνισε το χρηματοπιστωτικό σύστημα του κράτους. Οι Γενουάτες εκμεταλλεύτηκαν την κρίση στην Ορδή και κατέλαβαν την πόλη 1365 γ. Soldaiyu (Sudak), 18 οικισμοί στην αγροτική του περιφέρεια και ορισμένα χωριά στη νότια ακτή (« Kazal Γοτθία » Γενουατικές πηγές).**

Ο Τέμνικ γίνεται το κεντρικό πρόσωπο της Χρυσής Ορδής Mamai, ο οποίος το 1375 επιστρέφει τα χωριά που κατέλαβαν οι Γενοβέζοι. Στη συνέχεια, υπό τον Mamai, οι σχέσεις Τατάρ-Γενοβέζων σταθεροποιήθηκαν. Μοιραία για τον Μαμάι αποδείχθηκε η ήττα στο γήπεδο του Κουλίκοβο. V. 1381 γ_ σκοτώθηκε στον Κάφα .

Στον επόμενο πόλεμο του 1385-1387. Οι Γενοβέζοι νίκησαν.

Η τελευταία περίοδος στην ιστορία της Χρυσής Ορδής της Κριμαίας , όταν δημιουργήθηκε εδώ μια ανεξάρτητη ορδή, η οποία προετοιμάζει τη μετατροπή του Κριμαϊκού αυλού στο ανεξάρτητο Χανάτο της Κριμαίας υπό τον Χατζή Γκιρέι στα μέσα του 15ου αιώνα. αρχίζει το 1395 γ., όταν αρχίζει η περίοδος των πολέμων μεταξύ του Khan Tokhtamysh και του ηγεμόνα της Σαμαρκάνδης Timur (Tamerlane) (1336 - 1405).

Για σύντομο χρονικό διάστημα, η μοίρα της Κριμαίας βρισκόταν στα χέρια του ηγεμόνα του Μεγάλου Δουκάτου της Λιθουανίας, Vytautas (1392 - 1430). Κατόπιν συμφωνίας μαζί του, ο νέος Χαν της Κριμαίας στο 1421 γ. Ανακοινώθηκε ο Ulu-Mukhammed, εγγονός του Tokhtamysh, αλλά τα δεινά δεν σταμάτησαν.

Ως αποτέλεσμα ατελείωτων πολέμων μεταξύ εκπροσώπων διαφόρων φυλών στο 1443 γ... **Ο Khan Hadji-Girey** κερδίζει , εγκαθιστώντας στη νέα του πρωτεύουσα - Kyrk -er (Chufut-kale). Έτσι, ακόμα στο πλαίσιο της Χρυσής Ορδής της Κριμαίας, εμφανίζεται ένας νέος κρατικός σχηματισμός, με επικεφαλής **τη δυναστεία Girey** . Για τον επόμενο μισό αιώνα , οι Girays διεξήγαγαν έναν δύσκολο αγώνα για την ανεξαρτησία του Χανάτου της Κριμαίας από την Ορδή, ο οποίος τελείωσε μόνο στα τέλη του 15ου - αρχές του 16ου αιώνα. υπό τον δεύτερο Κριμαϊκό Χαν Μενγκλί-Γκιρέι .

S. 1475 γ_ Το Χανάτο της Κριμαίας έγινε υποτελές της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

Στο δεύτερο μισό του 13ου αι . Οι Δυτικοευρωπαίοι γίνονται επίσης κάτοικοι της Κριμαίας . **Οι ιταλικές φεουδαρχικές δημοκρατίες της Γένοβας και της Βενετίας αρχίζουν να αποικίζουν τις παράκτιες περιοχές της χερσονήσου.** Οι δυτικές κτήσεις στη Βυζαντινή Ανατολή και στην περιοχή της Μαύρης Θάλασσας ονομάζονται συνήθως Λατινική Ρουμανία . Το τμήμα της ονομάζεται Γενοβέζικη Ρουμανία , που περιελάμβανε τη Γενοβέζικη Γαζαρία , που βρίσκεται στην περιοχή της Βόρειας Μαύρης Θάλασσας.

Το κέντρο της Γενοβέζικης Γαζαρίας στην Κριμαία ήταν το Caffa . Η παρουσία των Γενουατών εδώ καταγράφεται από το 1270. Σύμφωνα με τον ιστορικό Νικηφόρο Γρηγορά , οι Γενουάτες ζήτησαν άδεια από τον τοπικό Τατάρ ηγεμόνα, ο οποίος τους επέτρεψε να δημιουργήσουν διακανονισμό σχετικά με τους όρους αγοράς γης και την υποχρέωση να πληρώσουν στον ηγεμόνα δασμός για την εισαγωγή και εξαγωγή αγαθών με αντάλλαγμα το δικαίωμα στο απρόσκοπτο εμπόριο.

Η ιστορία του Caffa αυτή την εποχή καθορίστηκε από τις σχέσεις με τη Χρυσή Ορδή και τους Ενετούς που εγκαταστάθηκαν στη Soldaya (Sudak). Το 1265, ο βυζαντινός αυτοκράτορας Μιχαήλ Παλαιολόγος (1261 - 1282) πρότεινε στους τελευταίους να ιδρύσουν τη δική τους αποικία σε οποιαδήποτε ακτή της Μαύρης Θάλασσας . Η εξουσία του Βενετού σολαρίου προξένου που διορίστηκε το 1287 επεκτάθηκε σε ολόκληρη τη Γαζάρια . Ως αποτέλεσμα, ξεσπά σύγκρουση μεταξύ των δημοκρατιών. Αλλά το 1297, ο Ενετός ναύαρχος έφυγε από την Κριμαία και οι δύο δημοκρατίες συνήψαν τη λεγόμενη «αιώνια ειρήνη» μεταξύ τους.

Η ζωή των Κριμαϊκών Ιταλικών κτήσεων τον 14ο – 15ο αιώνα είναι επίσης πλούσια σε αντιξοότητες. (Οι Αθηναίοι Γενουάτες και άλλοι δυτικοί έμποροι απήγαγαν παιδιά των Τατάρων και τα πούλησαν). Πόλεμοι, συγκρούσεις, αποτυχίες των καλλιεργειών, επιδημία πανώλης 1435 γ. και ο πόλεμος με το Πριγκιπάτο των Θεοδώρων και Σολχάτ (1433-1441).

Το Πριγκιπάτο των Θεοδώρων προέκυψε στα μέσα του 14ου αιώνα. Νοτιοδυτική Κριμαία, σε «ουδέτερο» έδαφος μεταξύ της Χρυσής Ορδής και των περιοχών της Ιταλίας. **Κέντρο της ήταν ο Μαγκούπ, ο πρώην Δώρος.** Η πριγκιπική δυναστεία ήταν πιθανότατα επαρχιακής βυζαντινής καταγωγής, πιθανώς τοπικής καταγωγής.

Η πρώτη αναφορά του ονόματος Theodoro περιέχει μια επιγραφή που χρονολογείται από το 1361-1362.

Για την πρώιμη ιστορία αυτής της πολιτείας έχουμε μόνο αποσπασματικές πληροφορίες, οι οποίες, σε συνδυασμό με αρχαιολογικά υλικά, δίνουν μόνο τη

γενικότερη εικόνα. Η επικράτειά του περιελάμβανε τα νοτιοδυτικά υψίπεδα και τη νότια ακτή από τη Laspi έως την Alushta. Το 1362/3, όπως ήδη γνωρίζουμε, ίσως ο πρίγκιπας Μαγκούπ Ντιμίτρι, υποτελής της Χρυσής Ορδής, μαζί με τους Χαν της Κριμαίας και του Κίρκελ, συμμετείχαν στη μάχη κατά του Λιθουανού πρίγκιπα Όλγκερντ στα Μπλε Νερά. Στα μέσα της δεκαετίας του '90. Τον 14ο αιώνα, κατά τη διάρκεια των πολέμων μεταξύ της Χρυσής Ορδής Khan Tokhtamysh και του ηγεμόνα της Σαμαρκάνδης Timur, ο Mangup υπέστη μια καταστροφική ήττα και ερημώθηκε για κάποιο χρονικό διάστημα.

Μεταγενέστερες πληροφορίες από γραπτές πηγές χρονολογούνται από τη δεκαετία του '20. XV αιώνας και συνδέονται **με τη βασιλεία του Αλεξέι**, που στις επιγραφικές πηγές αποκαλείται «ηγεμόνας του Θεόδωρου και της Πομερανίας». Οι δραστηριότητές του είχαν ως στόχο την επέκταση της επικράτειας του πριγκιπάτου, γεγονός που προκάλεσε σύγκρουση με τους Γενοβέζους Caffa. Επί αυτού του πρίγκιπα, η πρωτεύουσα Θεόδωρο ανοικοδομήθηκε εκ νέου, στο πνεύμα της επαρχιακής βυζαντινής αρχιτεκτονικής.

V. 1426 г_ συνέβη ένα σημαντικό γεγονός. Η Μαρία, κόρη του πρίγκιπα Αλεξέι, παντρεύτηκε τον Δαβίδ Κομνηνό, ο οποίος αργότερα έγινε ο τελευταίος αυτοκράτορας της Αυτοκρατορίας της Τραπεζούντας (1459-1461).

Ο πρίγκιπας Μαγκούπ τοποθετήθηκε ως υπερασπιστής του ορθόδοξου πληθυσμού, φύλακας και συνεχιστής της χιλιόχρονης παράδοσης του Χριστιανισμού της Κριμαίας. Έτσι, με πρωτοβουλία του, η Μονή των Αγίων Αποστόλων στο Παρτενίτ αναστηλώθηκε, τονίζοντας έτσι την άρρηκτη πνευματική σύνδεση μεταξύ του πριγκιπάτου των Μαγκούπ, του οποίου η επικράτεια συνέπιπτε σε μεγάλο βαθμό με τη Γοτθική επισκοπή και τον ιδρυτή της επισκοπής Ιωάννη της Γκότα. Ταυτόχρονα έγινε μεγάλη μοναστηριακή ανέγερση.

Μετά το θάνατο του πρίγκιπα στο 1434 γ. Επικεφαλής του Theodoro έγινε ο Alexey Jr. Τον αντικατέστησε κάποιος Ulubey. Ωστόσο, αυτό πιθανότατα δεν είναι όνομα, αλλά ψευδώνυμο, που μεταφράζεται από τα Τατάρ που σημαίνει "μεγάλος πρίγκιπας".

Μετά θάνατον στο 1471 γ. Ο Ulubey , τον θρόνο διαδέχθηκε ο αδελφός του Ισαάκ. Αλλάζει το διάνυσμα της εξωτερικής πολιτικής. Συνειδητοποιώντας την διαφαινόμενη οθωμανική απειλή, ο Ισαάκ συνάπτει συμμαχία με τους Γενοβέζους.

Τα περαιτέρω διπλωματικά βήματα του Ισαάκ σχετίζονται με τη σύναψη σχέσεων με τη Μολδαβία και το Μεγάλο Δουκάτο της Μόσχας. V. 1472 γ_ Η αδερφή του πρίγκιπα ήταν παντρεμένη με τον ηγεμόνα της Μολδαβίας Στέφανο Γ' τον Μέγα (1457-1504).

V. 1433 γ_ ηγεμόνας Θεόδωρος Ο Alexey έκανε μια προσπάθεια να διευρύνει τα όρια των κτήσεων του. Μια συνωμοσία προκύπτει στο Cembalo, που βρίσκεται υπό τον έλεγχο της Γένοβας. Ο ντόπιος πληθυσμός επαναστατεί, καταλαμβάνει το φρούριο και το παραδίδει στον Αλεξέι.

Σε απάντηση, η Γένοβα εξόπλισε ένα στόλο το 1434 και τον έστειλε στην Κριμαία. Στην αρχή η κατάσταση ήταν ευνοϊκή για τους Ιταλούς. Η συνέχιση της εκστρατείας, αυτή τη φορά εναντίον του συμμάχου του Αλεξέι Σολχάτ , αποδείχθηκε μοιραία για τους Γενοβέζους. Ο οκτώ χιλιάδες στρατός τους δεν έφτασε ποτέ στα τείχη της πρωτεύουσας των κτήσεων της Χρυσής Ορδής στη χερσόνησο. Έχοντας σταματήσει κοντά στο Σολχάτ , οι Ιταλοί δέχθηκαν ξαφνική επίθεση από τους Τατάρους. Αιφνιδιασμένοι από τα στρατεύματα του Hadji Giray , οι Γενοβέζοι καταστράφηκαν εν μέρει επί τόπου και οι επιζώντες προσποιήθηκαν ότι ήταν νεκροί. Σύμφωνα με τους όρους της συνθήκης ειρήνης που συνήφθη μετά τον πόλεμο, ο Κάφα ήταν υποχρεωμένος να πληρώσει φόρο τιμής στους Τατάρους, τα οποία εισέπραξε ο εκπρόσωπος του Χαν από μέρος των εσόδων από τους τελωνειακούς δασμούς.

Το μεγαλύτερο ορόσημο στην ιστορία των γενοατικών αποικιών της Κριμαίας ήταν η μεταφορά τους στο 1453 γ. από την κοινότητα της Γένοβας μέχρι την όχθη του St. Γεώργιος. Με αυτό το πιο σημαντικό γεγονός, ξεκινά το τελευταίο στάδιο στην ιστορία των γενοατικών αποικιών στην Κριμαία, που τελειώνει στις 1475 γ. Τουρκική κατάκτηση.

Η κατάσταση στην Κριμαία έχει επιδεινωθεί λόγω της αναγνωριστικής **επιδρομής του τουρκικού στόλου** στη Μαύρη Θάλασσα. 11 Ιουλίου 1454 γ. 56

τουρκικά πλοία εμφανίστηκαν στο οδόστρωμα Kaffa , το οποίο βρισκόταν «σε απόσταση ενός βομβαρδισμού». Ο στόλος στάθηκε ειρηνικά στο οδόστρωμα μέχρι που σκοτώθηκαν 15 Τούρκοι ναυτικοί στο παζάρι του Κάφα . Σε απάντηση, οι Οθωμανοί προσπάθησαν να εισβάλουν στο φρούριο, αλλά απωθήθηκαν. Το περιστατικό έληξε με την εμφάνιση του Χατζή Γκιράι με 6.000 ιππείς κάτω από τα τείχη της πόλης. Μετά από διαπραγματεύσεις με τους Οθωμανούς, κάλεσε τους ηγεμόνες του Κάφα να συνάψουν συμμαχία μαζί του. Η πόλη δεν είχε ούτε τα πιο απαραίτητα για προστασία. Η Κάφα , συμφώνησε με τους όρους του χάν: εκτός από τον παραδοσιακό φόρο τιμής, θα πλήρωνε και έναν επιπλέον.

Από το 1454 Kaffa πλήρωνε στους Τούρκους ετησίως 3.000 βενετικά δουκάτα. Αλλά ήταν ήδη καταδικασμένη.

Την άνοιξη 1475 γ. Πραξικόπημα έγινε στο Θεόδωρο . Ο αδελφός του ηγεμόνα Θεόδωρος Αλέξανδρος, ο οποίος προηγουμένως βρισκόταν στην αυλή του Στεφάνου Γ' , αποβιβάστηκε στην ακτή της Κριμαίας και, με τη βοήθεια 300 Βλαχών (Μολδαβών) στρατιωτών, ανέτρεψε τον Ισαάκ. Προφανώς, το πραξικόπημα εμπνεύστηκε τον Στέφανο Γ' , δυσανεστήμενο με την αναδυόμενη πολιτική προσέγγιση μεταξύ του Ισαάκ και του Τούρκου σουλτάνου Μεχμέτ . II .

Ωστόσο, είναι ήδη 31 Μαΐου 1475 γ. Οι Οθωμανοί Τούρκοι αποβιβάστηκαν στην Κριμαία. Αφού κατέλαβαν τις Γενουάτες κτήσεις, πλησίασαν την πρωτεύουσα Θεόδωρο . Η πολιορκία κράτησε έξι μήνες. Ακόμη και χρησιμοποιώντας την τελευταία τεχνολογία πολιορκίας για εκείνη την εποχή, κανόνια, οι Οθωμανοί δεν μπόρεσαν να καταλάβουν την πόλη. Μόνο με τη βοήθεια της πονηριάς (προσποιούμενοι ότι υποχωρούν και άρουν την πολιορκία) οι Τούρκοι παρέσυραν τους πολιορκημένους και όρμησαν μέσα στους ώμους τους. Η σύλληψη συνοδεύτηκε από σφαγή του ντόπιου πληθυσμού. Ο πρίγκιπας Αλέξανδρος και οι περισσότεροι από τους άνδρες συγγενείς του οδηγήθηκαν στην Κωνσταντινούπολη και εκτελέστηκαν, οι γυναίκες κατέληξαν στο χαρέμι του Σουλτάνου.

Στις 6 Ιουνίου 1475 , ο Caffa παραδόθηκε στα στρατεύματα του σουλτάνου Mehmed II . Οι περισσότεροι από τους τοπικούς ευγενείς σκοτώθηκαν, τα σπίτια τους λήστεψαν και στη συνέχεια κάηκαν. Τελευταίος πρόξενος της Soldaya

- Cristoforo Ο Ντι Νέγκρο πρόσφερε ηρωική αντίσταση στον εχθρό, υπερασπιζόμενος τον εαυτό του θαρραλέα μέχρι το θάνατό του. Το Soldaya , το Cembalo και άλλοι οικισμοί της Γενουάτας καταλήφθηκαν τις επόμενες ημέρες.

Έτσι, με την εισβολή των Τούρκων το 1475 ξεκινά η τελευταία περίοδος της μεσαιωνικής ιστορίας της Κριμαίας. Τερμάτισε την κυριαρχία των Γενουατών στη θάλασσα, κατέστρεψε το Πριγκιπάτο των Θεοδώρων , περιόρισε σημαντικά την ανεξαρτησία του Χανάτου της Κριμαίας.

Η οθωμανική κατάκτηση άλλαξε ξανά τον πολιτικό χάρτη της Κριμαίας: το Πριγκιπάτο του Θεοδώρου εξαφανίστηκε , οι Γενουάτες έχασαν τις κτήσεις τους και το Χανάτο της Κριμαίας έπεσε σε υποτέλεια . Τα πρώην θεοδωρίτικα και γενουατικά εδάφη - εδάφη στα οποία ζούσε κυρίως ο χριστιανικός πληθυσμός - έγιναν μέρος της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας - το Κεφίν Σαντζάκ, και αργότερα - το εγιαλέτ , το οποίο διήρκεσε μέχρι το 1774.

Σε όλες τις μη μουσουλμανικές κοινότητες της χερσονήσου παραχωρήθηκε θρησκευτική αυτονομία. Ο Ορθόδοξος πληθυσμός ενώθηκε σε ένα ενιαίο « μιλέτ » - μια κλειστή ομολογιακή κοινότητα με τη δική της αυτοδιοίκηση, δικαστήρια και μια ενιαία είσπραξη φόρων. Αυτό επέτρεψε στους Χριστιανούς της Κριμαίας να γίνουν πιο ενωμένοι, οι οποίοι, δύο αιώνες μετά την οθωμανική κατάκτηση, είχαν πρακτικά χάσει τη μνήμη των εθνοτικών προγόνων τους και μετατράπηκαν στην εθνική ομάδα των Ελλήνων της Κριμαίας - «Ρωμαίοι » .

Κατά τους επόμενους αιώνες, μια μάλλον σπάνια διαδικασία έλαβε χώρα στο έδαφος της χερσονήσου (οι ειδικοί την αποκαλούν «εθνογενετική ανάμειξη »), κατά την οποία σχηματίζεται μια νέα εθνοτική ομάδα με τη συγχώνευση λαών που δεν σχετίζονται με συγγένεια.

Οι κύριοι ενοποιητικοί παράγοντες που συνέβαλαν σε αυτή τη συγχώνευση, η οποία πιθανώς συνέβη μεταξύ του 12ου και 17ου αιώνα, ήταν :

θρησκευτική κοινότητα («Ελληνική Ορθοδοξία»),

την κοινότητα της ελληνικής γλώσσας και πολιτισμού·

κοινή επικράτεια και πολιτική ιθαγένεια, λόγω της εμφάνισης του δικού της κράτους στο έδαφος της Κριμαίας - του « Γοτθικοελληνικού » πριγκιπάτου του Theodoro .

καθώς και την ανάγκη για ενότητα ενάντια σε μια εξωτερική απειλή: τους νομάδες των στεπών και τους Γενοβέζους.

Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, σημειώθηκε επίσης ένας μετασχηματισμός του περιεχομένου και του σημασιολογικού φορτίου του αυτοωνύμου « Romei ». Μετά τη διαίρεση του Χριστιανισμού σε Ορθόδοξη και Καθολική εκκλησία, η ομολογιακή του σημασία αυξήθηκε: η « Ρώμη » έγινε

συνώνυμη με την «Ορθόδοξη». Με την πάροδο του χρόνου, αυτό το αυτοόνομα άρχισε να γεμίζει με εθνотικό περιεχόμενο εκτός από θρησκευτικό περιεχόμενο. Ο « Ρωμαίος » γινόταν ήδη αντιληπτός ως συνώνυμο του «Έλληνας», αλλά όχι ως ειδωλολάτρης Έλληνας που λάτρευε τους Ολύμπιους θεούς, αλλά ως Έλληνας που ομολογούσε την Ορθοδοξία.

Η δυναμική του χριστιανικού πληθυσμού της Κριμαίας μετά την οθωμανική κατάκτηση μπορεί να παρατηρηθεί από δύο απογραφές πληθυσμού που έγιναν το 1512-1520 και το 1542/43.

Σύμφωνα με αυτά τα έγγραφα, ο πληθυσμός της πόλης Κεφέ ήταν αρκετά διαφορετικός : στις αρχές του αιώνα, η μουσουλμανική κοινότητα αποτελούσε το 34%, οι Αρμένιοι - 44%, οι Έλληνες - 15%, αλλά στα χωριά του σαντζακιού οι Έλληνες ο πληθυσμός ήταν κυρίαρχος . Μετά από 20 χρόνια, ο αριθμός των ελληνικών οικογενειών μειώθηκε κατά 5%, και ο αριθμός των μουσουλμανικών οικογενειών αυξήθηκε κατά 15%.

Όλα αυτά μαρτυρούν τόσο τις μεταναστεύσεις που έγιναν εντός της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, όσο και για τα φαινόμενα πολιτιστικής αφομοίωσης, που εκφράζονται με αλλαγή θρησκείας και γλώσσας. Επιπλέον, αυτή η διαδικασία δεν ήταν πάντα βίαιη και συνοδευόταν από αίμα.

Τις περισσότερες φορές, οι κύριοι λόγοι για την αλλαγή της γλώσσας και τον εξισλαμισμό ήταν μια αντιληπτή ανάγκη, η επιθυμία προσαρμογής στις νέες πολιτικές συνθήκες, ο περιορισμός του πεδίου χρήσης της μητρικής γλώσσας, σημαντικά υλικά οφέλη: η φορολογία των μουσουλμάνων ήταν πολύ μικρότερη . Αξίζει να σημειωθεί ότι η απώλεια της μητρικής γλώσσας (γλωσσική αφομοίωση) δεν συνεπαγόταν απώλεια της εθνικής ταυτότητας, ενώ ταυτόχρονα, η αλλαγή θρησκείας σήμαινε μετάβαση σε άλλη θρησκευτική κοινότητα, η οποία στον Μεσαίωνα ισοδυναμούσε με μια αλλαγή στον εθνотικό προσδιορισμό (εθνотική αφομοίωση). Έτσι, για παράδειγμα, οι Έλληνες που είχαν χάσει τη μητρική τους γλώσσα δεν σταμάτησαν να αποκαλούν τους εαυτούς τους Έλληνες, αν και στα Τατάρ το αυτοόνομα « Rumei » ακουγόταν ήδη ως « Ugum ». Ταυτόχρονα, ένας Έλληνας που μιλούσε τη γλώσσα της εθνικότητάς του αλλά ασπάστηκε το Ισλάμ

έγινε ενορίτης του τζαμιού και, κατά συνέπεια, πλήρες μέλος της κοινότητας των Τούρκων ή των Τατάρων της Κριμαίας.

Έτσι, κατά την περίοδο του Χανάτου της Κριμαίας, συνέβη η γλωσσική αφομοίωση των Ελλήνων της Νοτιοδυτικής Κριμαίας, η οποία εκφράστηκε με την απώλεια της μητρικής τους γλώσσας και τη μετάβαση στις τουρκικές διαλέκτους. Άρχισαν να λένε χριστιανικές προσευχές στα τουρκικά και οι ιερείς τους άρχισαν να κάνουν ακολουθίες και κηρύγματα. Στα δημοτικά σχολεία τα παιδιά άρχισαν να διδάσκονται να γράφουν με ελληνικά γράμματα τις λέξεις της ομιλούμενης τουρκικής γλώσσας, που τους είχε ήδη γίνει αυτοφυής.

Οι Έλληνες, που έχασαν τη γλώσσα τους και μεταπήδησαν στα Τατάρ της Κριμαίας (αποτελούσαν περισσότερο από το μισό του συνόλου), δεν ήταν μόνοι τους τόσο στην Κριμαία όσο και σε ολόκληρη την Οθωμανική Αυτοκρατορία.

Οι διαδικασίες εθνογένεσης και διαεθνοτικής ολοκλήρωσης που έλαβαν χώρα στην Κριμαία τον 16ο–18ο αιώνα αποτυπώθηκαν στο σύμπλεγμα των παραδοσιακών ελληνικών ενδυμάτων. Η ενδυμασία των Ελλήνων πάνω από τους ώμους -το πουκάμισο σε σχήμα χιτώνα " καμπσού "- έχει τις ρίζες του στην παραδοσιακή ενδυμασία των Ελλήνων της βυζαντινής εποχής. Οι ερευνητές θεωρούν την παρουσία ενός φαρδιού στρίφωμα στο ανδρικό πουκάμισο ως απόηχο της φουστανέλας, ευρέως διαδεδομένης στα Βαλκάνια . Το κόψιμο των εσωρούχων μέχρι τη μέση—ανδρικό παντελόνι και γυναικείο παντελόνι—μαρτυρεί την επιρροή των μικρασιατικών παραδόσεων. Γενικά, το σύμπλεγμα παραδοσιακών γυναικείων ενδυμάτων με παντελόνι και ρόμπα, τρόποι φορώντας κόμμωση (η μαντίλα «bash yavlukh » και η πετσέτα « marama » ή « periftara »), αξεσουάρ και κοσμήματα υποδηλώνουν τη διείσδυση των παραδόσεων του οι λαοί της Κριμαίας στον ελληνικό πολιτισμό: Τάταροι της Κριμαίας, Αρμένιοι, Καραϊτές και άλλοι.

Την παραμονή της επανεγκατάστασής τους από την Κριμαία, οι Έλληνες ζούσαν σε περισσότερους από 80 οικισμούς στα βουνά και στη νότια ακτή, το ένα τέταρτο από αυτούς ήταν κάτοικοι της πόλης.

Η πλειοψηφία του αστικού πληθυσμού εργαζόταν στη βιοτεχνία και μόνο το ένα έκτο των Ελλήνων ασχολούνταν με το εμπόριο. **Οι κύριες ασχολίες των**

χωρικών ήταν η μεταχείριση και η βοσκή, η γεωργία (καλλιεργούσαν σίκαλη, κεχρί, σιτάρι, κριθάρι, λινάρι). στη νότια ακτή, οι Έλληνες ειδικεύονταν στην κηπουρική, την αμπελουργία, την καλλιέργεια λαχανικών και την αλιεία. Η απογραφή **της ακίνητης περιουσίας του Χαν** που έμεινε στη χερσόνησο κατά την επανεγκατάσταση στην περιοχή του Αζόφ **επιβεβαιώνει τη σχετική υλική ευημερία του μεγαλύτερου μέρους των Ελλήνων της Κριμαίας** και επίσης μαρτυρεί τις κοινές οικονομικές δραστηριότητες εκπροσώπων διαφόρων θρησκειών, ακόμη και κληρικών.

Το 1768 άρχισε ένας άλλος πόλεμος με την Τουρκία . Αικατερίνη Β' το 1769 εξέδωσε μανιφέστο με το οποίο καλούσε τους Έλληνες υπό τουρκική καταπίεση να ενταχθούν στη ρωσική υπηρεσία, για την οποία υποσχέθηκε αμοιβή. Εθελοντές, κάτοικοι των νησιών του Αιγαίου, καθώς και μέρους της Κριμαίας, ανταποκρίθηκαν στο μανιφέστο, από το οποίο συγκροτήθηκε ο λεγόμενος **ελληνικός στρατός** , αποτελούμενος από 8 τάγματα. Αυτό το απόσπασμα πήρε μέρος σε πολλές μάχες, μεταξύ των οποίων κοντά στο Ναβαρίνο , στην περίφημη ήττα του τουρκικού στόλου στον κόλπο Τσεσμέ.

Ο πόλεμος έληξε με την επιτυχία της Ρωσίας, που κατοχυρώθηκε στη Συνθήκη Ειρήνης Kuchuk - Kainardzhi του 1774, σύμφωνα με την οποία το Χανάτο της Κριμαίας κηρύχθηκε ανεξάρτητο από την Τουρκία και υπό την προστασία της Ρωσίας. Επιπλέον, η Ρωσία έλαβε την πόλη Κερτς και μια εκκλησία που χτίστηκε το 1706. Τούρκοι και Γάλλοι ανατολικά του φρουρίου Κερτς Yeni -Kale (Yenikol). Ο πόλεμος τελείωσε, εθελοντές στις 31 Αυγούστου 1774. έστειλαν μέσω του κόμη Orlov A.G., υπό τον οποίο υπηρέτησαν, μια επιστολή στην Αικατερίνη Β' με αίτημα να εγκατασταθούν στη Ρωσία. Επιπλέον το 1775 έστειλαν βουλευτές στην αυτοκράτειρα, που έγιναν δεκτοί. Το αποτέλεσμα ήταν **το υψηλότερο κείμενο της 28ης Μαρτίου 1775. απευθυνόμενος στον κόμη A.G. Orlov, ο οποίος ανέφερε μεταξύ άλλων:**

"2. ...σας διατάζουμε όχι μόνο αυτούς που υπηρέτησαν στο στρατό Μας, με όλη τους την οικογένεια, αλλά και κάθε τάξη ανθρώπων που σας δηλώνουν την

επιθυμία τους για αυτό, όσο μεγάλος κι αν είναι ο αριθμός τους, με δικά μας έξοδα και στα πλοία μας με όλα τα δυνατά για να τους στείλουμε στο δρόμο τους προς την Πατρίδα μας με προνόμια, και έτσι ώστε όλοι, σύμφωνα με την Υψηλή μας θέληση, να γίνουν δεκτοί στο πρώτο ρωσικό λιμάνι και να μεταφερθούν στον καθορισμένο τόπο τους, τότε εσείς πρέπει να ειδοποιήσουν εγκαίρως τον στρατηγό μας Ποτέμκιν για τον αριθμό τους, ο οποίος σε αυτή την περίπτωση έχει δοθεί αρκετά από το Έχουμε διαταγή.

3. Τα κτίρια των ναών του Θεού και όλη η οικοδόμησή τους θα γίνουν από το θησαυροφυλάκιό μας...

4. Παρόμοια με το αίτημά τους, κανένας αλλοδαπός δεν θα επιτρέπεται να αγοράσει γη στο τμήμα που έχει διατεθεί για αυτήν την κοινωνία, τόσο στα φρούρια του Κερτς και του Γενικόλ όσο και στην επαρχία Αζόφ, αλλά με αυτό το όνομα ξένων δεν εννοούν τη Ρωσική έθνος; και αφού αυτές οι πόλεις ανήκουν στο σκήπτρο της, τότε ο διοικητής και η φρουρά σε αυτές θα είναι Ρώσοι.

5. Ζητώντας τους να συζητήσουν τους φόρους που αναλαμβάνουν να πληρώσουν στο ταμείο μας, εξαιρουμένου κάποιου στρατιωτικού προσωπικού, από την ίδρυσή τους μετά από 30 χρόνια, και όσοι θα λάβουν εδάφη στην επαρχία Αζόφ μετά από 15 χρόνια, και ότι στην απονομή δικαιοσύνης για να τους υπακούσει στους γενικούς κανονισμούς αυτής της επαρχίας, έχουμε δεχτεί και δοκιμάσει ευγενικά ...

8. Εκφράζουμε επίσης την ικανοποίησή μας ότι τα στρατεύματα που έχουν συσταθεί από αυτό το έθνος δεν θα χρησιμοποιηθούν σε κανένα άλλο μέρος εκτός των συνόρων τους, με εξαίρεση μια περίοδο πολέμου...

10. Για την επίβλεψη της εσωτερικής κοσμητείας και όλων των βαθμίδων των εμπορικών υποθέσεων, ιδρύστε **έναν δικαστή από τους Έλληνες εμπόρους τους** , εκλέγοντας δικαστές σε αυτήν κάθε τρία χρόνια...

11. Κανένας από τους χωρικούς αυτής της κοινωνίας, παρά τη δική του επιθυμία, δεν θα ενταχθεί στα στρατεύματά μας υπό οποιαδήποτε μορφή εξαναγκασμού, και ο καθένας από αυτούς, ένας στρατιώτης, μετά από 5 χρόνια, αν το επιθυμεί, θα λάβει απόλυση από αυτήν...

12. Για την εκπαίδευση των νέων και την προετοιμασία τους για υπηρεσία, θα ιδρυθεί στο χωριό μια στρατιωτική σχολή, που απαιτείται από το κράτος, και για τη διατήρηση της υγείας τόσο του στρατιωτικού προσωπικού όσο και όλων των κατοίκων της περιοχής, ένα κρατικό νοσοκομείο και φαρμακείο, με απαιτούμενος αριθμός ιατρών...»

Το μανιφέστο της Αικατερίνης Β' της 28ης Μαρτίου 1775 σηματοδότησε την έναρξη της επανεγκατάστασης των Ελλήνων στρατιωτών του «αλβανικού στρατού» που συμμετείχαν στον Ρωσοτουρκικό πόλεμο του 1768–1774 στην Κριμαία . στο πλευρό της Ρωσίας. Το 1775 εγκαταστάθηκαν στο Kerch και στο Yenikale , αργότερα μεταφέρθηκαν στη Balaklava και στα γύρω χωριά - Kadykoy , Kamaru , Karan , Alsou, Laki, Shuryu , Kermenchik, Autku . Στη Μπαλακλάβα δημιουργήθηκε στρατιωτικοποιημένος συνοικισμός Ελλήνων, οι οποίοι εκτελούσαν συνοριακή υπηρεσία στον στόλο της Μαύρης Θάλασσας και στον ελεύθερο χρόνο τους ασχολούνταν με τη γεωργία, το εμπόριο και την αλιεία.

Μετά το 1783, Έλληνες άποικοι από την Ανατολία σχημάτισαν ελληνικές κοινότητες . Feodosia, Kerch Evpatoria.

Σύμφωνα με ένα έγγραφο του 1795, στην Κριμαία, σε 12 οικισμούς, υπήρχαν 2.775 Έλληνες (644 νοικοκυριά), μεταξύ των οποίων 21 άτομα - Τούρκοι υπήκοοι που βρίσκονταν προσωρινά στη χερσόνησο και 17 παιδιά «βαφτισμένα από το Νογκάι», που μεγάλωσαν χριστιανικά. οικογένειες ως υιοθετημένα παιδιά . Αν προσθέσουμε σε αυτόν τον αριθμό τους Έλληνες από την Outka (27 οικογένειες), τη Συμφερούπολη (26 οικογένειες), τη Feodosia (28 οικογένειες), την Yenpatoria (30 οικογένειες), το Perekor (17 οικογένειες) - 128 οικογένειες [59] (σύνολο [περίπου](#) 500 -600 άτομα), μπορούμε να συμπεράνουμε ότι στα τέλη του 18ου αι. Περισσότεροι από 3.200 Έλληνες ζούσαν μόνιμα στην Κριμαία. Αν λάβουμε υπόψη ολόκληρο τον χριστιανικό πληθυσμό εκείνης της περιόδου (14.000 άτομα), αποδεικνύεται ότι κάθε τέταρτος ορθόδοξος Κριμαίας ήταν Έλληνας.

Οι Έλληνες της Κριμαίας γνώριζαν την επανεγκατάσταση τόσο των ομοφυλοφίλων τους όσο και άλλων λαών στα νότια της Ρωσίας, καθώς και την κατάσταση και τη θέση που πέτυχαν εκεί οι άποικοι.

Παρά την επιτυχή προέλαση της Ρωσίας προς τα νοτιοδυτικά, η θέση των Ελλήνων της Κριμαίας, και μάλιστα των χριστιανών εκεί γενικά, παρέμεινε δύσκολη. Οι Τάταροι τους έβλεπαν όλο και πιο εχθρικά ως εξαιρετικά αναξιόπιστα θέματα.

Θέλοντας να διατηρήσει και να προστατεύσει το ποίμνιό του με θεολογική έννοια και βλέποντας το επιτυχημένο παράδειγμα των συμπατριωτών του, ο Μητροπολίτης Γκόθα και Κάφα Ιγνάτιος ξεκίνησε μυστικές διαπραγματεύσεις με τον πρίγκιπα Γκριγκόρι Αλεξάντροβιτς Ποτέμκιν το 1776-1777. Συντάχθηκε αναφορά προς την αυτοκράτειρα, υπογεγραμμένη από τον Μητροπολίτη Ιγνάτιο, τον Αρχιμανδρίτη Πέτρο και τον Ιερέα Ιάκωβο (οι δύο τελευταίοι είναι εκπρόσωποι του αρμενικού πληθυσμού), στην οποία εξέφρασαν την ετοιμότητά τους να αποκτήσουν ρωσική υπηκοότητα για την αιωνιότητα και ένα αίτημα για την παραχώρηση επαρκούς έκτασης για τον οικισμό.

ΑΝΑΦΟΡΑ: Ο Μητροπολίτης Ιγνάτιος γεννήθηκε το 1716. στο νησί Κέος εκπρόσωπος της αρχαίας οικογένειας Γκοζαντίνο . Ο Ιγνάτιος χειροτονήθηκε στο βαθμό του μητροπολίτη και στάλθηκε στην Κριμαία από τον Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως το 1771. Στις 14 Μαρτίου 1779, η Αικατερίνη Β', με προσωπικό διάταγμα, διέταξε τη Σύνοδο: «Ιγνάτιος, Μητροπολίτης Γοτθίας και Κεφαίου , ο οποίος με ένα κατόρθωμα ζήλου οδήγησε από την Κριμαία στην αιώνια υπηκοότητα της Ρωσίας και είναι με αξιοσημείωτο αριθμό. και των δύο φύλων του ποιμνίου του στην επαρχία Αζόφ στα μέρη που έχουν καθοριστεί για εγκατάσταση: 1) να είναι επίσκοπος αυτών των αποίκων και να παραμείνει μέχρι θανάτου απευθείας στη Σύνοδο.... 2) να κληθεί μετά τον θάνατό του Μητροπολίτης Γοτθέας και Κεφαίου και να έχει θέση υπό τον Αρχιεπίσκοπο Χερσώνας και Σλαβίας. 3) να του πληρώσει τρεις χιλιάδες ρούβλια για τη συντήρηση αυτού και ολόκληρου του σπιτιού του Οικονομικού Κολλεγίου». Ο Μητροπολίτης έδωσε τέλος στη ζωή του στις 16 Φεβρουαρίου 1786 στη Μαριούπολη.

Οι διαπραγματεύσεις ήταν επίσης επιτυχείς επειδή η ρωσική κυβέρνηση ενδιαφέρθηκε να αποδυναμώσει περαιτέρω το Χανάτο της Κριμαίας. Η αποδυνάμωση υποτίθεται ότι ήταν σημαντική, αφού το μεγαλύτερο μέρος του εισοδήματος του Χαν προερχόταν από χριστιανούς, η συντριπτική πλειοψηφία των οποίων ήταν Έλληνες και λαοί αφομοιωμένοι μαζί τους, και με την αποχώρησή τους ο Χαν θα εξαρτιόταν πλήρως οικονομικά από τη ρωσική κυβέρνηση.

Ο διοικητής των ρωσικών στρατευμάτων που σταθμεύουν στην Κριμαία, Alexander Vasilyevich Suvorov, μέσω του προϊσταμένου του Rumyantsev P.A. έλαβε οδηγίες από την Αικατερίνη Β' να προετοιμάσει την επανεγκατάσταση.

Η αυτοκράτειρα διέταξε να πληρώσει όλα τα καθυστερούμενα για τους Έλληνες, φόρους στο θησαυροφυλάκιο του Χαν αρκετά χρόνια νωρίτερα, και πρόσφερε στον Χαν να γίνει ιδιοκτήτης όλων των γαιών, των κήπων, των αμπελώνων, των σπιτιών, των μύλων, γενικά, ό,τι είχε απομείνει μετά. η έξωση.

Ο A.V. Suvorov παρουσίασε τον P.A. Rumyantsev. υπολογισμός και αιτιολόγηση των δυνάμεων και των μέσων που απαιτούνται για την οργάνωση της επανεγκατάστασης: Απαιτήθηκαν 6.000 κάρα βοδιών, αγορά καλλιεργειών, ακίνητης περιουσίας και άβολης περιουσίας από τους αποίκους και μέσα διαβίωσης καθ' οδόν. Η επίσημη ανώτατη άδεια για επανεγκατάσταση καθυστέρησε λόγω της συνήθους γραφειοκρατικής ρουτίνας.

Χωρίς να περιμένει, για τον έναν ή τον άλλον λόγο, μια τελική απόφαση, μη θέλοντας να συνεχίσει να υπομένει την καταπίεση και τη μείωση του ποιμνίου, και επίσης ελπίζοντας να υποστηρίξει τον ασταθή, Μητροπολίτη Ιγνάτιο μετά τη λειτουργία στο σπήλαιο της Κοιμήσεως της Θεοτόκου στις 21 Απριλίου (Νέα Τέχνη), το 1778 την ημέρα του Αγίου Πάσχα ανακοίνωσε μια συμφωνία με τη ρωσική κυβέρνηση.

Η είδηση διαδόθηκε και χτύπησε όχι μόνο τους Έλληνες, αλλά και τους Τατάρους. Ο Khan Shagin - Girey σταμάτησε όλες τις σχέσεις με τον A.V. Suvorov, ο πρεσβευτής της Αγίας Πετρούπολης Konstantinon, Έλληνας στην εθνικότητα, και πήγε στο στρατόπεδο για να ενωθεί με τα στρατεύματά του, αλλά δεν υπήρχε πραγματική δύναμη για να αποτρέψει την επανεγκατάσταση. Από το στρατόπεδο, ο

Χαν έστειλε επειγόντως μια αίτηση στην Αγία Πετρούπολη για να ακυρωθεί η επανεγκατάσταση.

Αναφερόμενος στην έκκλησή του, ο Shagin-Girey προσέγγισε τον Α.Υ. Συνορον με πρόταση να αναβληθεί η επανεγκατάσταση για 25 ημέρες, ο Α.Υ. Συνορον αρνήθηκε. Στις 16 Ιουνίου 1778, ο Μητροπολίτης Ιγνάτιος και επιλεγμένοι, σεβαστοί κάτοικοι διαφόρων τόπων **υπέγραψαν διάταγμα για εθελοντική επανεγκατάσταση στη Ρωσία και έστειλαν από το Μπαχτμισαράι επαναλαμβανόμενο αίτημα του ίδιου περιεχομένου που απευθυνόταν στην Αικατερίνη Β'.**

Η υιοθέτηση αυτής της απόφασης επηρεάστηκε από **υποσχέσεις για διάθεση 30 στρεμμάτων γης εντός της Ρωσικής Αυτοκρατορίας για κάθε αναθεωρητική ψυχή (δηλαδή για κάθε αρσενικό μέλος της οικογένειας)**, η οποία υπερέβαινε σημαντικά το μέγεθος των εκμεταλλεύσεων γης των πλουσιότερων ελληνικών οικογενειών του Κριμαία.

Έχοντας πουλήσει την περιουσία του, υπό την επίβλεψη στρατευμάτων με επικεφαλής τον Α.Υ. Ο Σουβόροφ, οι Έλληνες, σε διαφορετικές διαδρομές με ζώα και τα πιο απαραίτητα (διατέθηκε μόνο ένα κάρο για 2 οικογένειες), έφυγαν από την Κριμαία.

Για τον οικισμό, επιλέχθηκε το καλύτερο επίπεδο του πρώην Zaporozhye Sich: η Samara, και το κέντρο της ήταν η πόλη Novoselitsa (πρώην Samara και από το 1786 - Novomoskovsk). Πριν ξεκινήσει ένα μακρύ ταξίδι σε άγνωστα μέρη, ο Μητροπολίτης Ιγνάτιος έκανε ευχαριστήρια προσευχή στη Μητέρα του Θεού, την αιωνόβια προστάτιδα των Χριστιανών της Κριμαίας και στη συνέχεια ένα κήρυγμα αποχωρισμού.

Σύμφωνα με το μύθο, φοβούμενοι επιθέσεις, η πολύ σεβαστή εικόνα της Μητέρας του Θεού και ο ίδιος ο μητροπολίτης μεταφέρθηκαν σε ένα βαρέλι. Για να καθησυχάσει τους Τατάρους, η Αικατερίνη διέταξε να δοθεί στον Χαν, μεταξύ άλλων, μια θαυμάσια υπηρεσία από Ρώσους τεχνίτες και 50.000 ρούβλια, και οι Μούρζα και άλλα πρόσωπα με επιρροή άλλα 50.000 ρούβλια.

6.000 κάρα με βόδια παρείχε ο κυβερνήτης του Αζόφ, αντιστράτηγος Βασίλι Αλεξάντροβιτς Τσέρτκοφ. Ψωμί από τη συγκομιδή του τρέχοντος έτους αγοράστηκε στο ποσό των 50.000 τετάρτων (περίπου 13,5 χιλιάδες τόνοι). Όσοι μετεγκαταστάθηκαν πληρώθηκαν 4.511 ρούβλια για την έξοδο από τους κήπους και 23.345 ρούβλια για το επίδομα ταξιδιού. Ο συνταγματάρχης Bobarykin επέβλεπε άμεσα την επανεγκατάσταση από τις αρχές και ο Μητροπολίτης Ιγνάτιος, βοηθούμενος από τον Αρχιερέα Τριφύλλι, από τους αποίκους Καρατζόγλου.

Σύμφωνα με τον Μητροπολίτη Ιγνάτιο, οι Έλληνες άφησαν 7 πόλεις, 55 χωριά και το μοναστήρι του Αγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου. Συνολικά βγήκαν 3.736 οικογένειες που ανήλθαν σε 18.391 άτομα.

Οι άποικοι έφεραν μαζί τους ζώα - περίπου 100.000 κεφάλια, δηλ. περίπου 5 κεφάλια ανά άτομο. Όσοι έφευγαν υποβλήθηκαν σε τελωνειακό έλεγχο των Τατάρ, ο οποίος προκάλεσε διαμαρτυρίες και ακόμη και αναταραχή. Αφού έδωσαν δωροδοκία 5.000 ρούβλια (ένα τεράστιο χρηματικό ποσό!) από κυβερνητικά κεφάλαια σε τελωνειακούς υπαλλήλους, οι άποικοι συνέχισαν ελεύθερα το ταξίδι τους στο Perekor, στη συνέχεια κατά μήκος της λεγόμενης οδού Muravsky, η οποία συμπίπτει εν μέρει με τη σύγχρονη εθνική οδό Συμφερούπολη - Μόσχα, στη συνέχεια μέσω των ποταμών Molochnaya και Konka.

Η επανεγκατάσταση Ελλήνων και Αρμενίων από το Χανάτο της Κριμαίας στην επαρχία Αζόφ μπορεί να ονομαστεί «αναγκαστική μετανάστευση» (αλλά όχι «απέλαση»), με πρωτοβουλία του P. Rumyantsev-Zadunaisky, που πίστευε ότι λόγω της πολιτικής και οικονομικής πραγματικότητας εκείνης της εποχής θα ήταν πολύ ωφέλιμο για τη Ρωσική Αυτοκρατορία.

Μεταξύ των λόγων της επανεγκατάστασης που ενέπνευσαν τους διοργανωτές αυτής της δράσης είναι οι εξής:

1) την ανάγκη **ανάπτυξης των νότιων εδαφών** που έχουν προσαρτηθεί στη Ρωσική Αυτοκρατορία υπό τους όρους της Ειρήνης Kyuchuk-Kainardzhi,

2) η επιθυμία **να αποδυναμωθεί η οικονομία της Κριμαίας** και σταδιακά να προετοιμαστεί για την προσάρτηση της χερσονήσου στη Ρωσία

3) « **Η σωτηρία των Χριστιανών** από την καταπίεση των Μουσουλμάνων και πιθανή εκδίκηση για τη βοήθεια των Ρώσων στον τελευταίο πόλεμο».

Η τελευταία περίπτωση έπρεπε να λάβει παγκόσμια απήχηση, να αποδείξει τελικά την πίστη στο αξίωμα «Η Μόσχα είναι η Τρίτη Ρώμη» και να συνεισφέρει στην υλοποίηση του «Ελληνικού Έργου» της Μεγάλης Αικατερίνης.

Τον Σεπτέμβριο, ο Generalissimo ανέφερε ότι 18.395 Έλληνες, και μαζί τους 12.598 Αρμένιοι, Βλαχοί και Γεωργιανοί, είχαν εγκαταλείψει τη χερσόνησο. Μέχρι το τέλος του 1779, άποικοι ιδρύθηκαν στις εκβολές του ποταμού. Kalmius, η πόλη της Μαριούπολης (στην τοποθεσία της πόλης Pavlovsk) και 19 χωριά στην περιφέρειά της, στα οποία δόθηκαν τα ονόματα της Κριμαίας - Γιάλτα, Καράν , Λάσπι , Μανγκούς , Σαρτάνα, Παλαιά Κριμαία και άλλα.

Έφτασαν στον χώρο του προτεινόμενου οικισμού τον Σεπτέμβριο του 1778, για τον οποίο ο A.V. Suvorov ανέφερε συνοπτικά: «Η αναχώρηση των Χριστιανών της Κριμαίας τελείωσε!... Μερικοί από τους εποίκους άρχισαν να εγκαθίστανται, αλλά η πλειοψηφία περίμενε απάντηση στο αίτημα της 16ης Ιουλίου, στο οποίο δεν υπήρξε απάντηση.

Ο A.V. Suvorov , ο οποίος είχε ήδη παραδώσει τις υποθέσεις του, αλλά συνέχισε να παρακολουθεί την επανεγκατάσταση, στράφηκε στον G.A. Potemkin. ζητώντας ταχύτερη απάντηση. Μόνο στις **21 Μαΐου (3 Ιουνίου, ν.σ.) 1779, ακολούθησε Διάταγμα που υπογράφηκε από την Αικατερίνη Β'.**

Αυτό το έγγραφο, γραμμένο στα ελληνικά και στα ρωσικά, ήταν γνωστό στους αποίκους με το όνομα « **προνόμιο** » (**παραμορφωμένο - «προνόμιο»**)

« Στον πιστά αγαπητό μας μακαριστό Ιγνάτιο Γοτθίας και Κάθι και σε ολόκληρη την κοινότητα των Χριστιανών της Κριμαίας του ελληνικού δικαίου κάθε βαθμού, σε όλους γενικά και σε όλους ειδικά, ο αυτοκρατορικός μας ευγενικός λόγος. ... αξίζουμε όχι μόνο να σας δεχτούμε όλους κάτω από την πανάγαμη προστασία Μας, αλλά ... να παραδώσουμε μια ζωή τόσο ευημερούσα όσο μπορεί να επεκταθεί η μεγάλη επιθυμία των θνητών και η αδιάκοπη φροντίδα μας γι' αυτό.

Κατόπιν αυτού, αξίζουμε να σας απολαμβάνουμε στην Πολιτεία Μας όχι μόνο με όλα εκείνα τα δικαιώματα και τα προνόμια που απολαμβάνουν όλοι οι υπήκοοί

Μας από Εμάς και τους προγόνους μας από αρχαιοτάτων χρόνων, αλλά επιπλέον έχουμε υποδείξει:

1. Κατά την τρέχουσα επανεγκατάστασή σας στην επαρχία Αζόφ, μεταφέρετε από την Κριμαία, με δικά μας έξοδα, όλη την περιουσία σας που μπορεί να μεταφερθεί μόνο, και ειδικά οι φτωχοί και όσοι έχουν χρέη στον Χαν και στην τοπική κυβέρνηση, εξαγοράστε από το ταμείο μας, το οποίο είναι ήδη από το ποσό που καθορίστηκε από Εμάς συμπληρωμένο.

2. Για τον πιο βολικό οικισμό σας, διαθέστε ένα επαρκές μέρος της γης στην επαρχία του Αζόφ, ειδικά από άλλα χωριά, κατά μήκος του Solyonaya και άλλων ποταμών και κατά μήκος των ακτών της Θάλασσας του Αζόφ, έτσι ώστε η τοπικό άφθονο ψάρεμα στις ντάκες του χωριού σας Όλοι ευσπλαχνικά παραχωρούμε για πάντα προς όφελος και όφελος όλης της κοινωνίας χωρίς καμία προκατάληψη το ταμείο μας με φόρους. Για τους εμπόρους, τους τεχνίτες και τους βιομήχανους, αναθέτουμε τις πόλεις Αικατερινόσλαβ και Μαριανούπολη στην κατοικία τους στην επαρχία αυτή , ως τα πιο κερδοφόρα μέρη για το εμπόριο.

3. Όταν χωρίζουμε τους κατοίκους του κράτους σε τάξεις, απορρίπτουμε τον καθένα από τους κρατικούς φόρους και τις υπηρεσίες όποιας βαθμίδας και αν είναι για 10 χρόνια, και μετά από αυτό το διάστημα πρέπει να πληρώνουν στο ταμείο μας ετησίως, έμπορους από το κεφάλαιο, από το ρούβλι στο ένα τοις εκατό, συντεχνίες, το ίδιο για τους φιλισταίους από την αυλή για δύο ρούβλια? και οι χωρικοί της επαρχίας, δηλαδή: αγρότες, όχι από ψυχές, αλλά από γη, που κατανέμονται τριάντα δεσιατίνες για τον καθένα, θα συνεισφέρουν 5 καπίκια από κάθε δεσιατίνη το χρόνο. οι φτωχοί χωρικοί θα εφοδιαστούν από το θησαυροφυλάκιό μας όχι μόνο με τρόφιμα για τον πρώτο χρόνο, αλλά και για σπορά γης κάθε είδους με σπόρους σιτηρών, ζώα και ό,τι ανήκει στο ίδρυμα νοικοκυριού, με επιστροφή όλων στο ταμείο μετά από 10 χρόνια? με τον ίδιο τρόπο θα χτιστούν τα σπίτια τους με κρατικά έξοδα. Όσοι κατέχουν περιουσία, στα εδάφη που τους έχουν παραχωρηθεί, έχουν το δικαίωμα να χτίζουν σπίτια , καταστήματα, αχυρώνες, εργοστάσια και ό,τι επιθυμούν οι ίδιοι με τη δική τους υποστήριξη, χρησιμοποιώντας τα πάντα γενικά για πάντα από κάθε τιμολόγηση ελεύθερα, εκτός από τις περιπτώσεις που στρατιωτικές ομάδες πρέπει να

περάσουν από τα χωριά σας. Φεύγεις πάντα από το στρατό ως νεοσύλλεκτος, εκτός αν κάποιος ο ίδιος θέλει να ενταχθεί στην υπηρεσία μας.

εμπιστευόμαστε ευσπλαχνικά στον Χάρη του Μητροπολίτη Ιγνάτιο το ποιμνιο όλων αυτών των χωρικών που βγήκαν μαζί του και που θα εγκαταλείψουν στο εξής την Κριμαία . που θα έπρεπε να υπάγεται απευθείας στην Ιερά μας Σύνοδο. Οι ιερείς που βγήκαν τώρα, μένοντας ο καθένας στην ενορία του, εξαρτώνται από αυτόν, ο οποίος θα συνεχίσει να χειροτονεί ιερείς και άλλους κληρικούς στο ποιμνιό του, σύμφωνα με την εκτίμησή του και ανάλογα με τις ανάγκες.

5. Να έχετε δίκη και αντίποινα και ολόκληρη την εσωτερική αστυνομία με βάση τους γενικούς νόμους στην Πολιτεία μας, από ηγέτες που εκλέγονται μεταξύ σας με ελεύθερη ψήφο, οι οποίοι θα λαμβάνουν βαθμούς και μισθούς σύμφωνα με το προσωπικό της επαρχίας Αζόφ σύμφωνα με την έκκληση του η αντιβασιλική κυβέρνηση. Σε χωριά και χωριουδάκια, για προστασία σε όλες τις απαραίτητες περιπτώσεις, διορίζονται ειδικοί Ρώσοι αστυνομικοί, οι οποίοι, στις νομικές διαδικασίες αυτών των χωρικών και χωρίς να παρεμβαίνουν σε τίποτα, μπορούν μόνο να ενεργούν ως φρουροί και να μεσολαβούν γι' αυτούς. Ωστόσο, με την είσοδο του καθενός στη φυλή των κατοίκων του κράτους που έχει επιλέξει, του επιτρέπουμε να χρησιμοποιεί για πάντα και κληρονομικά όλα όσα απολαμβάνει, σύμφωνα με τους γενικούς νόμους μας, κάθε φυλή κατοίκων του κράτους, όπως: ελεύθερο εμπόριο εκτός και εντός της κράτος, και για το μεγαλύτερο όφελος αυτών, επιτρέπεται να ναυπηγείτε από το δικό σας κεφάλαιο, εμπορικά αξιόπλοα πλοία, να φυτέψετε απαραίτητα και χρήσιμα εργοστάσια, εργοστάσια και περιβόλια, για την καλλιέργεια των οποίων κάθε λογής σταφύλι στα χωριά σας. μικρές ποσότητες, και αυτές που εξάγονται στις εσωτερικές πόλεις της Ρωσίας σε βαρέλια, μπορείτε να πουλήσετε - με μια λέξη: να διαδώσετε χειροτεχνίες οποιασδήποτε βαθμίδας με τη θέλησή σας και την ευημερία όλων, και να απολαύσετε όλα αυτά κάτω από το αυταρχικό μας σκήπτρο και το προστασία των νόμων. Χορηγώντας όλα αυτά τα ευεργετήματα, πανηγυρικά και κληρονομικά σε όλη την κοινωνία για την αιωνιότητα, για μεγαλύτερη δύναμη, υπογράψαμε με τα ίδια μας τα χέρια και διατάξαμε να τα ενισχύσουμε με τη Σφραγίδα της Πολιτείας μας».

Το διάταγμα της Αικατερίνης επιβεβαιώθηκε στη συνέχεια από τον αυτοκράτορα Παύλο Α' και ο αυτοκράτορας Αλέξανδρος Α' υπέγραψε ένα άλλο διάταγμα, ουσιαστικά καθόλου διαφορετικό από το διάταγμα της Αικατερίνης με παραλειπόμενα οφέλη, το οποίο είχε λήξει. Και τα δύο Διατάγματα φυλάσσονταν σε μια ασημένια επιχρυσωμένη κιβωτό, πρώτα στην Ελληνική Αυλή της Μαριούπολης και στη συνέχεια στην κυβέρνηση της πόλης.

Ο Μητροπολίτης Ιγνάτιος δεν αρκέστηκε σε αυτό, πιθανώς λόγω του σκληρού κλίματος σε σύγκριση με το Κριμαϊκό, και ως εκ τούτου δύο φορές το καλοκαίρι του 1779 ταξίδεψε στην Αγία Πετρούπολη για να δει τον G.A. Potemkin .

Ως αποτέλεσμα, εγκρίθηκε ένας « **Χάρτης που αντιπροσωπεύει τμήμα της επαρχίας Αζόφ της περιφέρειας Μαριούπολης, εδάφη που καθορίζονται από τους Έλληνες που έφυγαν από την Κριμαία** ». Στη μέση υπάρχει μια επιγραφή: «Ας είναι έτσι». Αικατερίνη"; παρακάτω: «Επιβεβαιώθηκε στις 2 Οκτωβρίου 1779». Υπογραφή παρακάτω: «Prince Potemkin».

Ο χάρτης σημάδεψε τα όρια των εκχωρηθέντων εδαφών, τα οποία δεν συνέπιπταν με το Διάταγμα της 21ης Μαΐου 1779, αλλά συνέπιπταν με την Σανίδα Kalmius · η τοποθεσία για την πόλη της Μαριούπολης υποδεικνύονταν, αλλά οι τοποθεσίες των χωριών δεν υποδεικνύονταν. Πριν την επανάσταση του 1917 ο χάρτης κρατήθηκε στην κυβέρνηση της Μαριούπολης.

Νομικά, η επανεγκατάσταση έληξε με το διάταγμα N 1817 της 24ης Μαρτίου 1780 της επαρχιακής καγκελαρίας του Αζόφ.

Η διαδικασία της μετεγκατάστασης δεν ήταν εύκολη. Σχεδόν 40 χρόνια αργότερα, οι ίδιοι οι άποικοι το περιέγραψαν σε μια αναφορά προς τον Υπουργό Εσωτερικών Λάνσκι: «Δεν είμαστε σε θέση να περιγράψουμε λεπτομερώς όλα όσα συνέβησαν κατά την επανεγκατάστασή μας και πώς οι ασθένειες που εμφανίστηκαν από τις αλλαγές στο κλίμα, το νερό , από στενά διαμερίσματα και κυρίως από έλλειψη... ας πούμε χωρίς υποκρισία και με την ίδια αλήθεια ότι ολόκληρες οικογένειες ταλαιπωρήθηκαν με τη ζωή τους, και πολλοί έχασαν ακόμη και τους μισούς από αυτούς, και δεν έμεινε ούτε μια οικογένεια χωρίς τον χαμό του πατέρα , μητέρα, αδελφός, αδελφή και παιδιά."

Κατά τη διάρκεια των δύο ετών μετακινήσεις, πολλοί απομακρύνθηκαν από τα αγαπημένα τους πρόσωπα: κάποιοι εγκαταστάθηκαν στο Ταγκανρόγκ , όπου ζούσαν ήδη οι Έλληνες, κάποιοι στα ανατολικά της περιοχής Αικατερινοσλάβ , όπου αφομοιώθηκαν γρήγορα με τον τοπικό πληθυσμό, και κάποιοι επέστρεψαν στην Κριμαία για να εγκαταλειφθούν. χωριά.

Και στην Κριμαία - όπως γράφει σχετικά ο Sumarokov P. - " ...χωριά μετατράπηκαν σε ερείπια, κήποι σε παραμελημένα δάση, χειροτεχνίες, βιομηχανία - σε παρασιτισμό..."

Μια νέα περίοδος στη ζωή των Ελλήνων της Κριμαίας ξεκίνησε μετά την υπογραφή στις 19 Απριλίου 1783 από την Αικατερίνη Β' του ανώτατου Μανιφέστου «Περί αποδοχής της χερσονήσου της Κριμαίας, του νησιού Ταμάν και ολόκληρης της πλευράς του Κουμπάν υπό το Ρωσικό Κράτος ».

Έτσι , σε **πρώτο στάδιο** , στην διαμόρφωση του μεσαιωνικού ελληνικού έθνους στο πρώτο στάδιο.

Αργότερα, στην εθνογένεσή τους συμμετείχαν λίγοι Τάταροι, Έλληνες της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας (άποικοι του 15ου-18ου αιώνα από τη Σινώπη, την Τραπεζούντα, την Κωνσταντινούπολη και τα νησιά του Αιγαίου Πελάγους) και ο σλαβικός πληθυσμός .

Οι έντονες διεθνικές επαφές και ο περιορισμός του εύρους χρήσης της ελληνικής γλώσσας στη Νοτιοδυτική Κριμαία και στις πόλεις της Κριμαίας οδήγησαν ορισμένους από τους Ρωμαίους της Κριμαίας στην απώλεια της μητρικής τους γλώσσας. Έτσι, οι « Ουρούμ » είναι Έλληνες που υπέστησαν γλωσσική αφομοίωση και όχι «βαφτισμένοι Τάταροι», όπως γράφουν ορισμένοι ερευνητές.

Ορισμένοι επιστήμονες θεωρούν ότι οι απόγονοι των Χριστιανών της Κριμαίας είναι μια ειδική εθνοτική κοινότητα της οποίας η πατρίδα είναι η Κριμαία. Εδώ οι Έλληνες σχημάτισαν μια μοναδική γλώσσα, ένα μοναδικό σύμπλεγμα υλικού και πνευματικού πολιτισμού, που έχει άμεσες αναλογίες στους πολιτισμούς άλλων λαών της Κριμαίας και διαφέρει αισθητά από άλλες εθνογραφικές ομάδες του ελληνικού έθνους.

Μετά την επανεγκατάσταση στην περιοχή του Αζόφ, ορισμένοι από τους Έλληνες μπόρεσαν να επιστρέψουν στην πατρίδα τους - αυτοί ήταν έμποροι, τεχνίτες, ναυτικοί, ψαράδες, που έγιναν ο πυρήνας του σχηματισμού μιας νέας κοινότητας Ελλήνων της Κριμαίας και εξασφάλισαν τη συνέχεια των παραδόσεων του μεσαιωνικού ελληνικού πολιτισμού της χερσονήσου.

Βιβλιογραφία

- Ageeva R.A. Τι είδους φυλή είμαστε; Λαοί της Ρωσίας: ονόματα και πεπρωμένα: Λεξικό-βιβλίο αναφοράς. - Μ.: Academia , 2000
- Aibabin A.I. Ethnic history of the first Byzantine Crimea - Simferopol: Dar, 1999. - P. 229; και τα λοιπά.
- Aibabin A.I., Herzen A.G., Khrapunov I.N. Τα κύρια προβλήματα της εθνοτικής ιστορίας της Κριμαίας//ΜΑΙΕΤ.- Simferopol: Tavria, 1993.- Τεύχος 3
- Arajioni M. A. Έλληνες της Κριμαίας και της περιοχής του Αζόφ: ιστορία της μελέτης και της ιστοριογραφίας της εθνικής ιστορίας και πολιτισμού (δεκαετίες 80 του XVIII - 90 του XX αιώνα) - Συμφερούπολη: Amena , 1999
- Arajioni M.A. Για το ζήτημα των κύριων και βοηθητικών ασχολιών των Ελλήνων της Νότιας Κριμαίας στα μέσα του 18ου αιώνα. // Υλικά για την αρχαιολογία, την ιστορία και την εθνογραφία της Ταυρίας - Συμφερούπολη, 2003. - Τεύχος 10.
- Arajioni M.A. Σχετικά με το ζήτημα των εθνοπολιτισμικών χαρακτηριστικών του ύστερου μεσαιωνικού χριστιανικού πληθυσμού των βουνών της Κριμαίας Υλικά για την ιστορία, την αρχαιολογία και την εθνογραφία της Ταυρίας - Συμφερούπολη: Tavria, 1993. - Τεύχος 3
- Arajioni M. A. Μια σύντομη αναφορά σχετικά με την εφαρμογή από το τμήμα της Κριμαίας του Ινστιτούτου Ανατολικών Σπουδών της Εθνικής Ακαδημίας Επιστημών της Ουκρανίας ενός τριετούς προγράμματος επιτόπιας μελέτης του πολιτισμού των απογόνων των Χριστιανών της Κριμαίας - των Ελλήνων του Βορρά Περιοχή Αζόφ (1993-1995) // Εθνογραφία της Κριμαίας στον 19ο - 20ο αιώνα. και σύγχρονες εθνοπολιτισμικές διαδικασίες: Συλλογή άρθρων και υλικού για τη 10η επέτειο του Εθνογραφικού Μουσείου της Κριμαίας - Συμφερούπολη, 2002.
- Arajioni M. A., Lazaridi O. A. In the Crimean House. Μέρος 3: Έλληνες. Εικονογραφημένο λεύκωμα ιστορικού και εθνογραφικού υλικού για μαθητές της Κριμαίας και τους δασκάλους τους - Συμφερούπολη, 2000.

Arajioni M.A. Επιστροφή του παλαιού χριστιανικού πληθυσμού στην Κριμαία μετά το 1778 // Υλικά για την ιστορία, την αρχαιολογία και την εθνογραφία της Ταυρίας. Τομ . 8. - Συμφερούπολη, 2001.

Arajioni M.A. Έλληνες της Κριμαίας και της περιοχής του Αζόφ: ιστορία της μελέτης και ιστοριογραφίας της εθνοτικής ιστορίας και πολιτισμού (δεκαετίες 80 του 18ου - 90 του 20ού αιώνα). - Συμφερούπολη, 1999.

Arsh G.L. Η ελληνική μετανάστευση στη Ρωσία στα τέλη του 18ου - αρχές του 19ου αιώνα // Σοβιετική εθνογραφία.- 1967. - Αρ.

Bayer H.-F. Η ιστορία των Γότθων της Κριμαίας ως ερμηνεία της ιστορίας του Ματθαίου για την πόλη Theodoro - Ekaterinburg, 2001

Herzen A. G., Makhneva-Chernets O. A. "Cave πόλεις" της Κριμαίας - Simferopol: Tavria-Plus, 2004

Herzen A. G. Τάταροι της Κριμαίας // Αναγνώστης για την εθνική ιστορία και τον παραδοσιακό πολιτισμό του παλιού πληθυσμού της Κριμαίας. - Simferopol: Tavria-Plus, 2004

Οι Έλληνες στην ιστορία της Κριμαίας: Μια σύντομη βιογραφική αναφορά - Simferopol: Tavria-Plus, 2000

Έλληνες της Κριμαίας τον 18ο – αρχές 21ου αιώνα. Ιστορική και εθνογραφική έκθεση: Οδηγός - Συμφερούπολη: PolyPress , 2004

Έλληνες της Ρωσίας και της Ουκρανίας - Αγία Πετρούπολη : Aletheia , 2004

Dombrovsky O. I., Makhneva O. A. Πρωτεύουσα των Θεοδωριτών - Συμφερούπολη, 1973

Από την κληρονομιά του A. L. Berthier-Delagarde // Μουσείο Κριμαίας. - Συμφερούπολη, 1995

Kramarovsky M. G. Juchids and Crimea: XIII-XV αιώνες. // MAIET.- Simferopol, 2003.- Τ. 10.-

1.Ιστορία της Κριμαίας. 5-6 τάξεις. Εγχειρίδιο για οργανισμούς γενικής εκπαίδευσης . Μέρος 1. Μ.: Εκπαίδευση, 2018. 160 σελ.

2.Ιστορία της Κριμαίας. 5-6 τάξεις. Εγχειρίδιο για οργανισμούς γενικής εκπαίδευσης . Μέρος 2. Μ.: Εκπαίδευση, 2018. 160 σελ.

3.Ιστορία της Κριμαίας. 7-9 τάξεις. Εγχειρίδιο για οργανισμούς γενικής εκπαίδευσης . Μέρος 1. Μ.: Εκπαίδευση, 2018. 160 σελ.

4.Ιστορία της Κριμαίας. 7-9 τάξεις. Εγχειρίδιο για οργανισμούς γενικής εκπαίδευσης . Μέρος 2. Μ.: Εκπαίδευση, 2018. 226 Σελ.

5.Ιστορία της Κριμαίας. Βαθμός 10. Εγχειρίδιο για οργανισμούς γενικής εκπαίδευσης . Μέρος 1. Μ.: Εκπαίδευση, 2018. 210 σελ.

6.Ιστορία της Κριμαίας. Βαθμός 10. Εγχειρίδιο για οργανισμούς γενικής εκπαίδευσης . Μέρος 2. Μ.: Εκπαίδευση, 2018. 208 σελ.

7.Ιστορία της Κριμαίας. Η ιστορία της Ρωσίας μέσα από την ιστορία των περιοχών . Καινοτόμο εκπαιδευτικό και μεθοδολογικό συγκρότημα «Ιστορία». Ενότητα 5.5. Φροντιστήριο. Μ.: Ένταξη, εκπαίδευση και επιστήμη, 2019. 234 σελ.

8.Ιστορία Κριμαία : Σε 2 τόμους / Εκδ . A.V. Yurasova et al . – Μ.: Kuchkono pole, 2017. – Τ. 1. 640 p.

Mogarichev Yu.M. «Σπηλιές πόλεις» στην Κριμαία. Συμφερούπολη, 2005

Mogarichev Yu.M. «Cave πόλεις» της Ορεινής Νοτιοδυτικής Ταυρικής στην περιγραφή του A. S. Uvarov. Simferopol: Business Inform , 2019

Mogarychev Yu.M. Βυζαντινή Κριμαία. (Η Κριμαία στους VI-XII αιώνες). Φροντιστήριο. Συμφερούπολη, 2008

Mogarichev Yu.M. Η ζωή του Στεφάνου του Σουρόζ στο πλαίσιο της ιστορίας της Κριμαίας κατά τους εικονομαχικούς χρόνους. Simferopol, 2009 (συν-συγγραφέας με τους A. V. Sazanov , E. V. Stepanova, A. K. Shaposhnikov)

Mogarichev Yu.M. Η ζωή [του Ιωάννη της Γκόθα](#) στο πλαίσιο της ιστορίας της Κριμαίας της «Χαζαρικής περιόδου». Simferopol, 2007. (συν-συγγραφέας με τους A. V. Sazanov και A. K. Shaposhnikov)

Mogarichev Yu.M. Βίοι των επισκόπων Χερσώνος στο πλαίσιο της ιστορίας της Ταυρίδος Χερσονήσου. - Kharkov, 2012 (συν-συγγραφέας με τους A. V. Sazanov , T. E. Sargsyan, S. B. Sorochan , A. K. Shaposhnikov)

Mogarichev Yu.M. Η Κριμαία στην εποχή των Χαζάρων (VIII - μέσα X αιώνες): ζητήματα ιστορίας και αρχαιολογίας. Μ: Neolit, 2017 (συν-συγγραφέας με τους A.V. Sazanov και S.B. Sorochan)

Mogarychev Yu.M. Σπηλαιώδεις δομές μεσαιωνικών οικισμών της νοτιοδυτικής Κριμαίας (ζητήματα ταξινόμησης, χρονολογίας, ερμηνείας) // Προβλήματα της - ιστορίας των «σπηλαίων πόλεων» στην Κριμαία. Συμφερούπολη, 1992

Mogarichev Yu.M. Σπηλιές εκκλησίες της Ταυρικής. Συμφερούπολη, 1997

Mogarichev Yu.M. Ορθόδοξοι άγιοι του μεσαιωνικού Ταύρου. Συμφερούπολη, 2012.240 σ.; Μεσαιωνική Κριμαία (VI - μέσα XIII αιώνα): ιστορία, θρησκεία, πολιτισμός. Συμφερούπολη, 2014

Ιερέας Eleazar και Dmitry Spiridonov // Donenko N. Κληρονόμοι του βασιλείου. - Συμφερούπολη, 2000

Sekirinsky S.A. Για το ζήτημα του οικισμού της Κριμαίας στα τέλη του 18ου αιώνα//Ιζβέστια του Κριμαϊκού πεντ . Ινστιτούτο.- Συμφερούπολη, 1957.- Τ.23.- Σ.73-87.

Η μοίρα της ελληνικής κοινότητας // Donenko N. NewMartyrs of Feodosia.- Feodosia-Moscow: Εκδοτικός οίκος. Σπίτι "Koktebel", 2005

Tiktopulo Y. Mirage of Constantinople // Rodina.- 1991.- Αρ. 11-12.- Σελ.57-60.

Εγκυκλοπαίδεια Σοβιετικών Ελλήνων - Μ., 1994.

Yakobson A.L. Πολιτισμός και εθνότητα των πρώιμων μεσαιωνικών οικισμών του Ταυρίκι // ADSV.- Sverdlovsk: Ural University Publishing House, 1973.- Τεύχος 10